

VNIVERSITAT
D VALÈNCIA

FUTURA

NÚM. 22 Tardor 2011



**Cinema
i educació**

ENTREVISTES Nélida Zaitegui **CARPETA** Geografies literàries **DIÀLEGS** Grau en Logopèdia | Grau en Traducció i Mediació Interlingüística

CAMPUS 25 anys dels estudis de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport | L'Estatut dels estudiants | El nou Servei d'Informació i Dinamització

Mètode
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

REVISTA DE DIFUSIÓ DE LA INVESTIGACIÓ • HIVERN 2010/11

68

DESPRÉS DE LA CRISI
Ciència i economia per a la reconstrucció d'un país

CIÈNCIA I ECONOMIA DELA LA RECONSTRUCCIO D'UN PAIS

DESPRES DE LA CRISI

GRATIS
amb el núm. 68,
BESTIARI
CATALA

Mètode
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

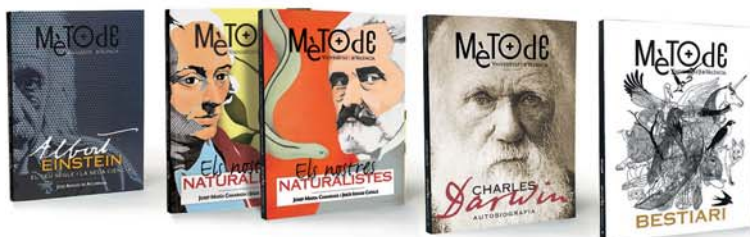


BESTIARI

Subscriu-te ara a Mètode i rebràs la col·lecció completa de les «Monografies Mètode»

Amb la teua subscripció per al 2011, podràs rebre com a regal de benvinguda tots els títols publicats de les «Monografies Mètode», una col·lecció de llibres de divulgació que han tractat diferents temes de la història de la ciència i que compten amb edicions acurades i il·lustrades.

La col·lecció completa de les «Monografies Mètode» inclou quatre llibres: *Albert Einstein. El seu segle i la seua ciència*, *Els nostres naturalistes* (2 vol.), *Autobiografia de Charles Darwin* i *Bestiari*.



www.metode.cat

Preu Subscripció anual (4 números l'any): 25€ per a Espanya, 40€ per a l'estranger

5
Cinema
i educació

NÚM. 22_2011

SUMARI

CARPETA D'EXPERIÈNCIES

32 Geografies literàries



36 Entrevista a Nélide Zaitegui

Experta en formació d'equips directius i membre del Fòrum Europeu d'Administradors de l'Educació d'Euskal Herria

25 Grau en Logopèdia

28 Grau en Traducció
i Mediació Interlingüística



41

CAMPUS D'INFORMACIÓ

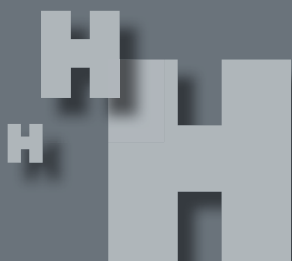
25 anys dels estudis de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

L'Estatut de l'Estudiant

Un nou servei per a la comunitat universitària

El campus científic d'estiu

CAMPUSHABITAT5U



Un compromís amb la informació i l'assessorament

FUTURA enceta el seu setè curs amb el mateix compromís que fixarem en el primer número, en la tardor de 2004, quan decidírem dotar de recursos informatius al professorat i als orientadors de l'ensenyament secundari per a reforçar la seua tasca d'assessorament als futurs universitaris.

El tema central d'aquest número està dedicat a tot el repertori d'activitats que es despleguen al voltant del cinema, al si de la Universitat de València, amb el triple objectiu d'identificar els graus on aquells estudiants interessats pel cinema poden formar-se, de recollir les iniciatives que fan servir el cinema com a recurs didàctic a les aules universitàries i de descobrir l'activitat de producció i programació cinematogràfica dels serveis, centres i instituts universitaris.

Continuem en la secció de Diàlegs, amb la cooperació dels estudiants i els orientadors dels centres d'ensenyament secundari, el recorregut per les novetats i aspectes singulars que incorporen les titulacions de grau.

Finalment, la celebració a València del Congrés d'Autonomia, lideratge i direcció de centres educatius, el passat mes d'octubre, ens ha permès acollir en FUTURA el testimoni i les opinions de Nélida Zaitegui, una experta en direcció educativa molt coneguda entre els orientadors valencians.

EN NEGRETA

Noves alfabetitzacions i nous entorns connectivistes

La Unitat d'Innovació Educativa pertanyent al Centre de Formació i Qualitat Manuel Sanchis Guarner de la Universitat de València, reedita una nova convocatòria del curs «Noves alfabetitzacions i nous entorns connectivistes» (NANEC).

Aquesta proposta formativa tan novedosa està coordinada per Beatriz Gallardo, Dolors Capdet, George Siemens i Paz Villari està recomanada per als professionals de l'educació de tots els nivells.

La participació en el curs és virtual mitjançant Internet ja que les conferències son retransmeses i gravades amb la plataforma Blackboard Collaborate, i les tutories i els fòrums es realitzen a través d'aquesta plataforma i en sessions de Second Life.

En aquesta iniciativa s'aborden, entre altres assumptes, la creació de xarxes educatives, els entorns personals d'aprenentatge, les noves plataformes tecnològiques per a la formació i les experiències educatives en espais virtuals.

La cloenda del curs serà a càrrec de Peter Norving, el director d'Investigació de Google i el període de matrícula és obert fins el 30 de novembre.

www.uv.es/udie/nanec2012

CINEMA i EDUCACIÓ

Coordinació: Anacleto Ferrer i Francesc J. Hernández



Fotograma d'El espíritu de la colmena (Víctor Erice, 1973)

Anacleto Ferrer
Departament de Filosofia
Universitat de València


Francesc J. Hernández
Departament de Sociologia
i Antropologia Social
Universitat de València



EL PUNT
DE PARTIDA

En uns versos de *Marinero en tierra*, per l'any 1925, Rafael Alberti feia dir a un fill imaginari en la primera estrofa: «Del cinema al aire libre / vengo, madre, de mirar / una mar mentida y cierta, / que no es la mar y es la mar». I la mare responia, en la segona i última: «Al cinema al aire libre, / hijo, nunca has de volver,

/ que la mar en el cinema / no es la mar y la mar es». Aquest poema del gadità s'ajusta a una inqüestionable veritat expressada *ad adversum* en un altre díptic contundent del mateix autor: «Poeta, por ser claro no se es mejor poeta. / Por oscuro, poeta –no lo olvides–, tampoco». En el cas de què tractem, el poeta trasllada al lector, amb sintaxi cristal·lina, l'admiració filial i la desconfiança maternal davant un mitjà fascinant capaç de mostrar una realitat que no ho és. Recordem que per als primers espectadors que van contemplar, fa poc més d'un segle, *l'Arribada d'un tren a l'estació de La Ciotat*, dels germans Lumière, la transmissió a través de l'ull de



UNA MAR MENTIDA I CERTA



**«Al cinema al aire libre,
hijo, nunca has de volver,
que la mar en el cinema
no es la mar y la mar es»**

«La tensió entre subjectivitat i objectivitat, la dialèctica entre fantasia i realitat, resulta tan enriquidora i complexa com la vida mateixa»

la càmera d'un fet quotidià constitueix una experiència prodigiosa. Quants de nosaltres no hem vist per primera vegada una mar que no era la mar o un bes que no era el nostre bes a la pantalla d'un cinema! I amb quin goig prodigiós, quin desig!

El que anomenem realitat –quin compromís!– va ser des de l'origen una font d'inspiració per als cineastes; entre els pioners del nou art hi havia l'arrelada convicció que aquell artefacte era una eina perfecta per mostrar el que passava al món. Aquest *caràcter documental* va ser ben d'hora posat en qüestió per l'ús imaginatiu que el mag Méliès va donar a l'invent dels germans Lumière, donant a llum el poderós *caràcter creatiu* del cinematògraf. Però, com sol succeir quan es tracta d'obres humanes, ni tot intent de reflectir la realitat és merament documental –hi ha categories prèvies des de les quals construïm el nostre coneixement–, ni la pulsio creativa s'expressa d'esquena a la realitat –hi ha un context socio-cultural que resulta imprescindible per comprendre el fet artístic en tota la seua riquesa i versatilitat. La tensió entre subjectivitat i objectivitat, la dialèctica entre fantasia i realitat, resulta tan enriquidora i complexa com la vida mateixa. Hi ha dues xiquetes al llit. L'habitació està a les fosques. Ana, impressionada pel visionament de *Frankenstein*, pregunta a la seua



germana gran, Isabel, el destí del monstre: «Com saps que no mor?». Isabel: «Perquè, en el cinema, tot és mentida, és un truc... A més, jo l'he vist viu...». Dues ratlles del guió d'*El espíritu de la colmena* que ho resumeixen tot.

Precisament per aquesta dialèctica, la lliçó que ens ensenya el cinema és que, d'ell, també en podem aprendre; que en justa reciprocitat pel temps que ha viscut a costa de la realitat, nodrint els arguments amb històries agafades en préstec del món real, ha acumulat prou experiència imaginària per poder tornar-nos-la transmutada en forma d'esquemes, categories i models que ens ajuden a comprendre més bé el món en què vivim. Per continuar amb la metàfora

albertiana, que ens mostra «una mar mentida y cierta» que encara sense ser la veritable mar, puga constituir la nostra primera experiència marina. Com deia la xiqueta de la pel·lícula d'Erice: «Tot és mentida, però jo l'he vist viu...». Aquest tipus d'enfocament, basat en les possibilitats epistemològiques d'una experiència vicària, ja té alguna tradició i prestigi acadèmic a les universitats i als centres educatius del nostre país, i els nous plans d'estudi, tendents a integrar el nostre sistema d'ensenyament superior a l'espai únic europeu, així ho reconeixen. Avui ja a ningú no se li acudiria, com a la recelosa mare del poema, prohibir al fill anar al cinema perquè «la mar en el cinema / no es la mar y la mar es». ■



DE LA NECESSITAT D'ESTUDIAR

HISTÒRIA DEL CINEMA

Història
de l'Art

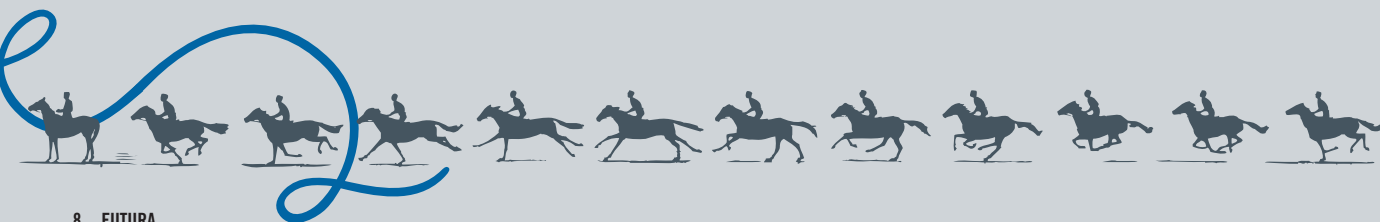
Áurea Ortiz. Departament d'Història de l'Art. Universitat de València

Es ensenyen què és un hende-casíl-lab o una sinalefa, qui es Lope de Vega o Dickens, saben fer integrals i derivades; però, si no han tingut la sort de trobar a l'institut cap docent interessat i entusiasta (a qui devem un immens agraïment), coses com ara continuïtat, contracamp, neorealisme, Fellini o Kurosawa els sonaran a xinès. Per més que passen el dia consumint-ne i que siguin sovint la seua única font d'informació, és ben probable que no tinguin ni idea de com es construeixen les imatges en moviment. I així, tot i que no hi ha manera d'entendre el món actual sense tenir en compte la immensa influència del cinema i de la televisió, i que l'audiovisual ocupa

un lloc central en la nostra cultura, el seu estudi és limitadíssim i sembla que (tret dels entusiastes dels quals parlava més amunt) a ningú no li importa.

Quan alguns d'aquests joves decidisquen estudiar la carrera d'Història de l'Art a la Universitat, hi trobaran assignatures d'història del cinema i se sorprendran fins al punt de posar-les entre les matèries favorites. Entre l'alumnat, igual que en la societat, són majoria les persones que només han vist cinema comercial i identifiquen cinema amb Hollywood. I en vista d'això, els professors hem de començar pel principi: «què és un pla», i avançar a poc a poc descobrint els conceptes i els cineastes bàsics.

Les assignatures que s'imparteixen són tres (fins ara eren cinc, però en desapareixen dues en els estudis de grau): *Història del cinema fins al 1930*, *Història del cinema des del 1930* i *Història del cinema espanyol*. Veure com vencen prejudicis, en entendre que hi ha moltes maneres de fer cinema, i descobreixen obres i autors que ni imaginaven és una de les grans satisfaccions que se'ns ofereix al professorat. I quan, en acabar el curs, et diuen que la seua mirada ha canviat, que ja no perceben el cinema com abans i que han vist tal o tal pel·lícula que abans d'assistir a les classes mai no s'haurien plantejat veure, sents que has guanyat algun tipus de batalla necessària. ■



PODERS Comunicació Audiovisual DEL CINEMA

Juan Miguel Company
Departament de Teoria dels Llenguatges i Ciències
de la Comunicació. Universitat de València

Direcció: Víctor Erice.
Producció: Elías Querejeta, P.C.
Argument: Víctor Erice.
Guió: Angel Fernández Santos
i Víctor Erice.
Fotografia (color): Luis Cuadrado
Música: Luis de Pablo.
Muntatge: Pablo del Amo.
Cap de producció: Primitivo Alvaro.
Intèrprets: Ana Torrent, Isabel
Tellería, Fernando Fernán-Gómez,
Teresa Gimpera, Laly Soldevilla,
Miguel Picazo, José Villasante,
Juan Margallo, Estanis González,
Kety de la Cámara, Manuel
de Agustino, Miguel Aguado.
Duració: 98 minuts.
Any: 1973.

La petita Ana assisteix, en un poble de l'altiplà castellà pels volts de 1940, a la projecció d'*El Doctor Frankenstein*. El seu desig de veure materialitzar-se el monstre del film es resol en el contacte amb un fugitiu ocult en una cabana abandonada. La mort del fugitiu, a mans de la Guàrdia Civil, provoca la fugida d'Ana, la trobada nocturna, al·lucínada amb la criatura fantàstica i la seua íntima escissió entre el desig i la realitat.



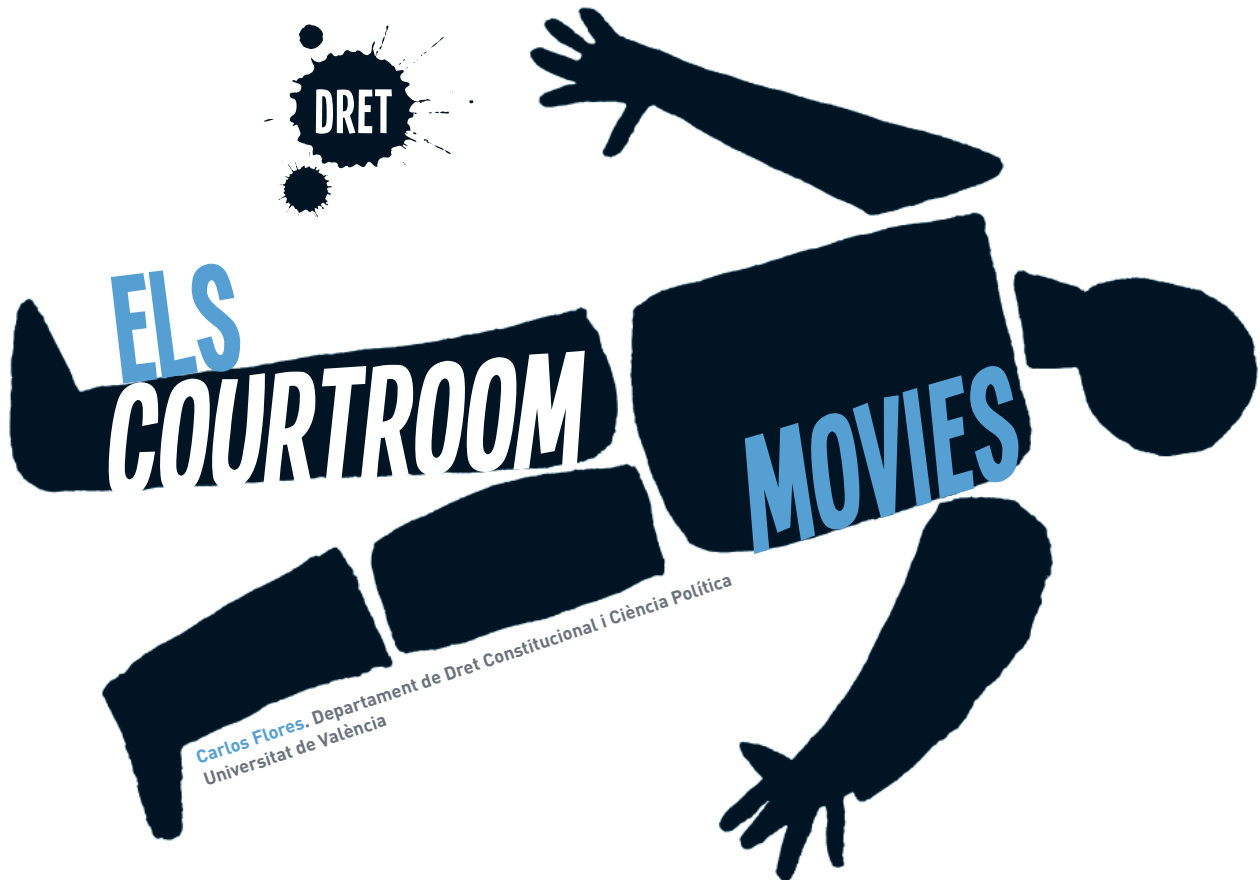
Si el film clàssic inscriu en les seues imatges una mirada en el temps, un dels avatars de la modernitat cinematogràfica ofereix la possibilitat de seguir el temps d'una mirada. Així, la petita Ana d'*El espíritu de la colmena* (Víctor Erice, 1973), al final del seu dolorós aprenentatge de la realitat en un poble de l'altiplà castellà pels volts de 1940, es girarà cap a nosaltres, espectadors sense remei en la foscor de la sala, per mirar-nos amb ulls sorpresos després d'invocar, des de la seua íntima convicció de la pèrdua, un fantasma que ja no apareixerà mai. Descriure l'itinerari d'aquesta mirada, que trenca la transparència de l'espill identificatori en què es fonamenta la il·lusió de realitat del cinema, equival a reflexionar sobre les operacions de sentit d'un film la inscripció dissident del qual en el si del tardofranquisme no ha fet sinó acréixer-se amb el pas del temps.

Fer que l'alumne dels estudis de Comunicació Audiovisual aprecie la

singularitat de la pel·lícula implica introduir-lo en l'aprenentatge de l'anàlisi textual i, alhora, subministrar-li dades sobre les circumstàncies històriques en què la seua producció s'inscriu. En un moment en què el cinema espanyol tractava d'establir en les seues coordenades les categories del gènere fantàstic, aquesta incidència sobre el mite de Frankenstein s'edifica entorn de la projecció del film de James Whale (1931) i l'impacte que l'aparició del monstre, interpretat per Boris Karloff, comporta en la xiqueta que el veu per primera vegada.

La capacitat del cinema per tornar sobre si mateix les ficcions que l'han engendrat, com a art i com a indústria, és una mostra de la seua vitalitat. I reivindicar els poders del cinema contra la generalitzada banalitat tecnocràtica de l'esfera audiovisual que ens envolta, com ho fa Víctor Erice, és una tasca formativa i política a la qual no podem ni hem de renunciar. ■





«**Q**uè faria Hollywood sense els advocats? En una ciutat construïda sobre els drets d'autor i la cirurgia estètica, els advocats han fet molt més que redactar la lletra menuda dels contractes dels estudis o traure en llibertat sota fiança estrelles ulleroses de camí a la desintoxicació. Des de l'incisiu Henry Drummond i el graciós Sr. Lincoln fins a l'inexpert Danny Kaffee i el regi Atticus Finch, els advocats han aportat alguns dels herois més memorables del cinema de Hollywood i algunes de les seues més honorables i reflexives pel·lícules».

Amb aquestes paraules, la revista de l'*American Bar Association* presentava fa un parell d'anys l'enèsim rànquing dels millors films jurídics de tots els temps, la mera enumeració dels quals –*Matar un rossinyol* (R. Mulligan, 1962), *Dotze homes sense pietat* (S. Lumet, 1957), *Anatomia d'un assassinat* (O. Preminger, 1959), *Filadèlfia* (J. Demme, 1993), *Erin Brockovich* (S.

Soderbergh, 2000), *Veredict final* (S. Lumet, 1982), *Presumpt innocent* (A. J. Pakula, 1990), *Alguns homes bons* (R. Reiner, 1992), *Kramer contra Kramer* (R. Benton, 1979), *En el nom del pare* (J. Sheridan, 1993) i un llarg etcètera– demostra sense embuts que, en efecte, els *courtroom movies* constitueixen en si mateixos un dels més prolífics i brillants subgèneres cinematogràfics. Per això des de fa més d'una dècada «Cinema i dret», una experiència pionera en el seu moment com assignatura de lliure elecció, de caràcter interdisciplinari i contingut flexible, ha recorregut al cinema per ajudar els futurs juristes a visualitzar en la pràctica els problemes que diàriament se'ls plantegen a l'aula. Problemes que, per descomptat, transcendeixen àmpliament l'àmbit –tan recurrent en el cinema americà– del procés penal, i entren de ple en els de la filosofia jurídica, el dret internacional, el dret privat o el dret de l'empresa. I que a

més han transcendit també l'àmbit de l'ensenyament, ja que s'han traduït en una valuosa col·lecció de llibres editada per Tirant lo Blanch que ja supera la vintena de títols. ■

Benjamín Rivaya i Pablo de Cima (2004): *Derecho y cine. 100 películas*, València, Tirant lo Blanch.

Francisco Soto Nieto i Francisco J. Fernández (2004): *Imágenes y justicia: el Derecho a través del cine*, Madrid, La Ley.

Miguel Á. Presno Linera (2006): *Una introducción cinematográfica al Derecho*, València, Tirant lo Blanch.

Abraham Barrero Ortega i altres (2011): *Derecho al cine. Una introducción cinematográfica al Derecho constitucional*, València, Tirant lo Blanch.



MAGISTERI espaiCinema

Juli Hurtado i Nieves Ledesma
Facultat de Magisteri
Universitat de València

Direcció: François Truffaut.
Producció: Les Films du Carrosse. **Guió:** François Truffaut i Marcel Moussy. **Fotografia:** Henri Decae. **Música:** Jean Constantín. **Intèrprets:** Jean-Pierre Léaud, Albert Remy, Claire Maurier, Guy Decomble, Yvonne Claudie, Pierre Repp, Patrick Auffay, Georges Flamant, Robert Beauvais.
Duració: 97 minuts.

Antoine Doinel (J. P. Léaud), un adolescent de catorze anys, viu en soledat el difícil pas de la infància a l'adolescència. Les atencions que li presta la seua família són mínimes i els seus desitjos i il·lusions no encaixen en la institució escolar. En aquesta marxa en solitari només té la complicitat del seu company de classe, René.

LES QUATRE CENTS COUPS

[França, 1959]

★★★★★
ESPAICINEMA
www.uv.es/cinemag

«EspaiCinema» és un projecte d'innovació desenvolupat des del 2006 a la Facultat de Magisteri de la Universitat de València per professorat de sis departaments (Didàctica de la Llengua i la Literatura; Didàctica de l'Expressió Musical, Plàstica i Corporal; Didàctica i Organització Escolar; Filosofia; Metafísica i Teoria del Coneixement; i Sociologia i Antropologia Social), i en el qual han participat, fins ara, més d'un miler d'estudiants.

Aquesta iniciativa té tres objectius que relacionen el cinema amb l'educació. El primer, estudiar la representació que es fa a les pel·lícules i sèries de televisió del treball dels i de les docents; el segon, desenvolupar estratègies per aprofitar el cinema com a recurs didàctic; i el tercer, reflexionar sobre la formació que els mitjans audiovisuals exerceixen sobre la nostra percepció de la realitat.

Per aconseguir aquests objectius, «espaiCinema» realitza projeccions i

fòrums de pel·lícules (fins ara, unes cinquanta) dins de l'oferta d'activitats complementàries de la Facultat de Magisteri i posa a l'abast de la comunitat educativa fitxes didàctiques (mitjançant la seua web). A més, es fa ressó d'altres iniciatives semblants (Cinescola, Mupai, etc.) i col·labora amb altres entitats relacionades amb l'educació i la sensibilització audiovisual, com per exemple l'ONCE. Com a complement, promou la publicació de llibres i articles sobre els objectius del projecte. El primer llibre, *Didàctica de*

la pantalla. Per una pedagogia de la ficció audiovisual, pot descarregar-se de la web d'espaiCinema. El segon llibre, *Didàctica de la pantalla II. El cinema a l'educació*, ha estat publicat en octubre de 2011 per l'Editorial Germania. Finalment, també promou els seus objectius mitjançant la realització d'audiovisuals. Un primer curtmetratge fet íntegrament pel professorat ha estat *Serà Agustí...* (octubre de 2010). ■



«Aquí concluye lo que llamaríamos el escenario del mito. La descripción de la primera sala de cine de arte y ensayo que todos los historiadores del cine han olvidado, y con ello a Platón, como un adelantado de Louis Lumière. Pero a continuación del escenario comienza también el rodaje...». Amb aquesta declaració, Emilio Lledó s'afegeix als qui, com ja va fer Jean-Louis Baudry, consideraven Plató un precursor del cinematògraf. Per molt que l'atenenc situara les imatges en el vilipendiat món de les coses físiques, no es va poder resistir a la temptació de servir-se'n amb finalitats didàctiques, i és que l'escena que descrivia en el seu famós mite semblava connectar perfectament amb la capacitat de representació dels seus conciudadans i els traslladava tot un conjunt de teories que plasmaven la seua manera de pensar.

A la nostra Universitat, com a èmuls de Plató, tampoc no ens resistim a servir-nos del llenguatge de les imatges en moviment per a fer més llegibles els textos dels filòsofs. I no sols per considerar que el cine facilita l'accés al llenguatge dels conceptes d'una manera més senzilla –la qual cosa es podria interpretar com un intent de trivialització impropri del món universitari–, sinó perquè el recurs al cinema permet recuperar per a la filosofia aquella dimensió de l'ésser humà que certs discursos hiperracionalistes havien arraconat. La coincidència en el seu interès pel cinema de filòsofs tan diferents com Guilles Deleuze, Stanley Cavell, Slavoj Žižek, o els més pròxims Josep Ferrater o Gustavo Bueno, opera com un argument d'autoritat que ens anima a seguir en aquesta direcció.

Que a les aules de filosofia puguem conivir Galileo Galilei i Liliana Cavani, René Descartes i Dalton Trumbo, Da-

vid Hume i Robert Mamoulian, Karl Marx i Joseph Leo Mankiewicz, Sigmund Freud i Alfred Hitchcock...¹ i tants altres, és una oportunitat que se'ns obri perquè en la línia marcada per Plató els amants de la saviesa, junt amb els amants de la visió, puguem compartir territoris i reflexionar sobre les velles qüestions que sempre ens han preocupat als humans i que avui semblen més necessàries que mai. Aprendre a llegir espais comuns no sols enriqueix els qui practiquen la filosofia, perquè els impregna de la vitalitat i la immediatesa que aporten les imatges, sinó que també estimula els cinèfils, ja que els subministra les eines conceptuals i teòriques que els ajuden a configurar les seues històries i la seua visió del món. ■

¹ Vegeu Anacleto Ferrer, Xavier García Raffi, Francesc J. Hernández i Bernardo Lerma (2006): *Primum videre, deinde philosophari. Una Historia de la Filosofía a través del cine*, València, Institució Alfons El Magnànim. 276 pàgines.

HISTORIOFOTOGRAFIA

Joan del Alcàzar
Departament d'Història
Contemporània
Universitat de València

A LA HISTÒRIA PER LES PANTALLES

Si algun historiador encara tenia reserves a propòsit de la ineludible obligació de competir professionalment amb les imatges filmades, hagué d'abandonar-les arran l'11 de setembre de 2001. Michel Climent, en el prefaci d'un llibre de Shlomo Sand,¹ escrit i filmada en la configuració de les memòries col·lectives. Això si parlem en clau global. Si ho fem en clau més reduïda, podríem afegir allò que la realitzadora xilena Marcela Said posava en boca del seu col·lega Patricio Guzmán: «un país sense memòria en diríem nosaltres. sense àlbum de fotografies». Pràcticament sense memòria en diríem nosaltres.

Ja fa estona que la societat actual no pot viure sense les imatges, bé siguen les del cinema de ficció, bé siguen les del documental. I si la societat no s'ho pot permetre, encara menys els qui fem anàlisis interpretatives dels seus antecedents històrics. Hem escrit abans sobre la relació entre la historiografia i l'historiador, i allò que els directors traslladen a les pantalles;² és a dir, sobre el que Hayden White va batejar el 1988 com a *historiofotografia*. A parer nostre podem parlar d'un mínim de tres categories entre els documents en suport de vídeo (DSV). El primer grup el constitueixen els que no hi aporten gran cosa per la seua temàtica, però són útils per a l'anàlisi de les societats en què han estat produïts: l'anomenat *cinema de pit i cuixa* a Espanya, per exemple. En segon lloc, els que aborden un fet o un procés històric des d'una perspectiva i amb un calat que ofereix interès per a l'historiador, però no són particularment útils per a l'anàlisi de la societat en què han estat creats; com ara *Los santos inocentes* (Mario Camús, 1984). Finalment, els més profitosos són aquells que serveixen per a l'anàlisi del fet sobre el qual versen, i esdevenen, també, molt interessants en l'anàlisi de la societat que els ha produït; és el cas, per exemple, del film *Surcos* (José A. Nieves Conde, 1951).

Comptat i debatut, com diu Shlomo Sand, els historiadors hem d'estar atents als relats del passat que realitzen el cinema i la televisió, i hem d'integrar-los en les discussions i els programes d'estudis.³

¹ Sand, Shlomo (2005): *El siglo XX en pantalla*, Barcelona, Crítica.

² Vegeu, per citar-ne el més recent, Alcàzar, J. i López Rivero, S. (2009): *De compañero a contrarrevolucionario. La Revolución cubana y el cine de Tomás Gutiérrez Alea*, València, PUV. Especialment les pàgines 13-31

³ Sand, S. op. cit. p. 504.

TEATRE MICALET

www.teatremicalet.org

PROGRAMACIÓ TARDOR 2011



De l'1 al 4 de desembre

RIVE GAUCHE_Q-ARTS TEATRE

Un recorregut pel París dels anys 20!!!!

Autor: Marc Rosich

Direcció: Rafel Duran

Amb Mercè Anglès, Anna Güell i Maria Molins



Del 15 de desembre al 8 de gener

EUFÒRIA_L'HORTA TEATRE

Un espectacle d'autoajuda per salvar-nos de la crisi!!!!!!

Terapèutic i balsàmic!!!

Autor i director: Roberto García

Amb Xavo Giménez i Pau Blanco

CAMPANYA ESCOLAR



13 i 14 de desembre

LES SET CABRETES

De 3 a 7 anys



10 i 11 de gener

CATACRIC-CATACRAC

De 12 a 16 anys



17 de gener

EL VIATGE DE MARCEL EL MARCIÀ

De 3 a 10 anys

DESCOMPTES DEL 15% AMB CARNET DE LA UNIVERSITAT I GRUPS DE MÉS DE 15 PERSONES!!
VENDA D'ENTRADES A ENTRADAS.COM, AL TELÈFON 963 99 55 77 I A LA TAQUILLA DEL TEATRE



Un comentari, en principi anecdòtic, porta a Lola, redactora del programa radiofònic *Secreto de Sumario*, a plantejar-se la relació entre el treball de Charles Darwin i el Cas Maeso. A partir d'ací, amb una trama argumental plena d'intriga, es relaciona magistralment la teoria de l'evolució per selecció natural amb tot allò que envolta el cas de contagi massiu d'hepatitis conegut com «Cas Maeso». *Rere la petjada de Darwin*, segons les pròpies autores, és sobretot un esforç per posar la ciència a l'abast de tothom, cercant l'entreteniment sense renunciar al rigor i a la difusió de valors científics.

Nosaltres fem ús d'aquest documental de producció pròpia en les sessions de tutories dins l'assignatura de primer curs del grau en Biologia: *Arbre de la vida*. El que es pretén és familiaritzar l'alumnat amb els conceptes bàsics de la teoria de l'evolució i la història de la vida, i també amb els procediments per reconstruir-la i amb les implicacions que té el procés evolutiu en la classificació dels éssers vius. El visionat previ del documental permet posteriorment una sessió on es debat sobre els conceptes bàsics de la teoria de l'evolució i la implicació que té en les nostres vides. L'activitat es complementa amb la redacció, per part dels estudiants, d'un document reflexiu sobre alguna notícia o aspecte concret de la teoria de l'evolució.

En biologia necessitem de l'observació del món natural. Molt hem avançat des de l'època dels primers viatges de naturalistes i de la conquesta del món cel·lular amb la introducció del microscopi fins arribar a les actuals recreacions virtuals del món molecular. Observar les estructures o processos biològics és una eina imprescindible en la nostra tasca docent i el cinema, sobretot el documental científic, se'ns presenta com el gran aliat, complement perfecte de les pràctiques de laboratori i de les eixides al medi natural, en permetre dur la natura a l'aula. ■

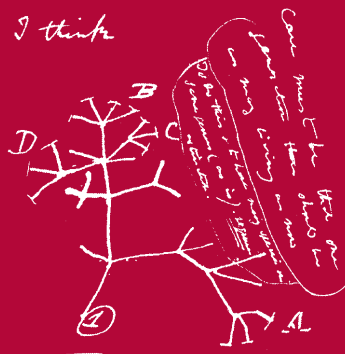


BIOLOGIA

de Darwin a Maeso

Luis Pascual

Departament de Genètica. Universitat de València



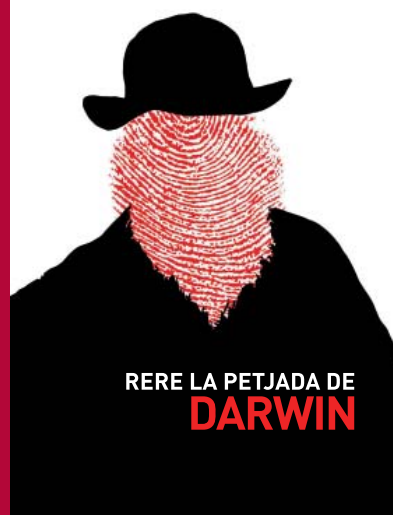
*I think there between A & B. various
kind of relation. C + B. The
first gradation, B + D
rather greater distinction
than former would be
formed. - branching relation*

Un dels primers esquemes que Darwin va dibuixar, on presenta la idea de relació filogenètica (genealògica) entre els éssers vius. Al quadern, hi escriu: «Crec que arribarà el moment, encara que jo no viuré per veure-ho, en què tindrem arbres genealògics (filogenètics) bastant correctes de cada un dels grans regnes de la natura».

Gènere: Documental. **Direcció:** Harmonia Carmona i Maria Sales. **Producció:** TAU-Taller d'Audiovisuals de la Universitat de València. **Guió:** Harmonia Carmona. **Assessoria científica:** Juli Peretó. **Duració:** 58 minuts. **Any:** 2010.

http://147.156.204.19/tau/producciones_val.php?action=prod&id=239

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA



FARMACOLOGIA I FARMÀCIA CLÍNICA

FARMACINEMA: UN RECURS DOCENT PER A L'APRENENTATGE

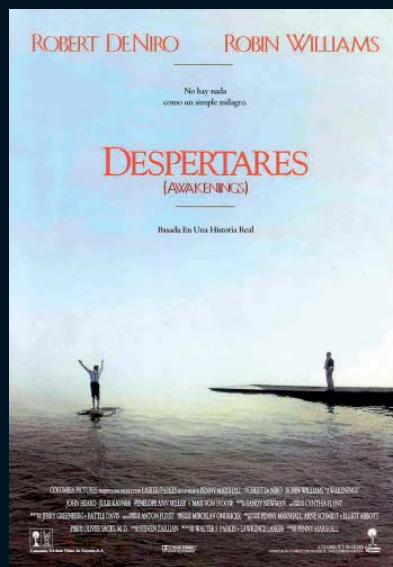
Marisa Ferrándiz. Departament de Farmacologia. Universitat de València

Un dels desafiaments de l'ensenyament, especialment de l'ensenyament universitari, és situar el coneixement en el context *viu* i, sens dubte, la imatge posseeix una força comunicativa directa. La utilització del cinema en les ciències de la salut per complementar i millorar l'adquisició de coneixements, no sola-

ment científics sinó també humans, és freqüent. Això no obstant, abordar l'ensenyament d'aspectes farmacològics, terapèutics o bé d'aspectes ètics i sociològics en aquest context i amb estudiants de la llicenciatura/grau en Farmàcia, encara constituïa un repte.

Per això, des de fa cinc anys, la Unitat Docent de Farmàcia del Depar-

tament de Farmacologia de la Universitat de València va posar en marxa «Farmacinema». En aquesta activitat, els estudiants assisteixen a diverses projeccions de pel·lícules seleccionades pels professors: *L'oli de la vida* (George Miller, 1992), *Despertares* (Penny Marshall, 1990), *Els xics de la senyoreta Evers* (Joseph Sargent, 1997), *El jardiner fidel* (Fernando Meirelles, 2005), etc. En cada sessió, el procediment utilitzat és similar: una breu introducció amb les característiques tècniques de la pel·lícula i els punts forts, aspectes que cal destacar per enfocar l'interès dels estudiants cap al que creiem més útil per aconseguir els objectius proposats; visionat de la pel·lícula i debat. Per motivar l'atenció de l'alumne o l'alumna cap aquests punts forts, se'ls lliura un tríptic amb la informació bàsica sobre la pel·lícula i amb una sèrie de qüestions que han d'anar responent. Aquestes qüestions serveixen de base per plantejar i suscitar el debat, enfocant l'atenció dels estudiants no solament cap al coneixement objectiu, sinó també cap a les implicacions ètiques i socials en el seu futur exercici professional. L'activitat té molt bona acollida entre els estudiants i potencia l'interès per la farmacologia i la seua relació amb la vida real. ■



Aula de Cinema

UNA LLARGA TRAJECTÒRIA

Violeta Martín. Associació Cinefòrum *L'Atalante*

«**L**a cabina del *père Jules* en *L'Atalante* (Jean Vigo, 1934) és un traster de tresors; l'omplim màscares, autòmats, ninots, mans amputades, peixos serra i fotografies de belleses. Els set mars han tatuat de meravelles el cos de Jules en aquell món més ampli que aquesta estreta xalana dels gats que recorre el Sena i els seus canals. *L'Atalante*, la nostra revista, sempre va tenir alguna cosa de la cabina del *père Jules*: hi reuníem meravelles i rareses del cinema de qualsevol lloc i temps. Tanmateix, potser encara devem més a la tenacitat del cineasta Jean Vigo –sant patró del cineclub, com el va anomenar Gilles Jacob el 1951– o dels cinèfils que, amb el seu nom, van fundar per tot França cineclubs i revistes des dels quals compartir el seu amor per les pel·lícules. Però *L'Atalante* va ser també un film destruït, i per això recuperar-lo va comportar un procés d'indagació i de recerca. Avui conèixer el cinema continua implicant un exercici d'investigació, de mirada i memòria.»

No se m'acudeixen millors paraules que aquestes per a descriure l'essència de la nostra activitat que les que el company Luis Pérez va escriure per al número 10 de *L'Atalante. Revista de estudis cinematogràfics*. El film de Jean Vigo es troba present, per tant,

en el nom de la publicació que editem i també en l'associació cultural que ens agrupa, «Cinefòrum *L'Atalante*». Aquesta associació, formada en gran part per estudiants i antics alumnes de la Universitat de València, és la que gestiona des de l'any 2007 l'Aula de Cinema de la Universitat. Així doncs, un grup de persones amb interessos comuns i un profund amor pel cinema, treballem juntes per a desenvolupar un projecte que ha anat creixent fins a convertir-se en un punt de referència en la vida cultural de la ciutat. En l'actualitat són tres els eixos al voltant dels quals s'articula la programació de l'Aula de Cinema: els cicles cinematogràfics al Col·legi Major Lluís Vives, activitat que va ser el germen del projecte i que té una dècada d'antiguitat; els cicles de temàtica científica o mèdica al Palau de Cerveró, organitzats en col·laboració amb l'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero, i les Nits de Cinema al Claustre de La Nau.

La clau del nostre projecte és la il·lusió. Tot reprenent les paraules del nostre company Luis, «servisca aquest entusiasme –que també va guiar Vigo– com a referència per als qui, des de *L'Atalante*, continuem embarcats en aquest viatge a través de les meravelles i rareses de l'art cinematogràfic». ■



CIÈNCIA I MEDICINA

MÉS ENLLÀ DEL RIGOR CIENTÍFIC

José Antonio Díaz
Institut d'Història de la Medicina
i de la Ciència López Piñero

L'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero, centre mixt d'investigació de la Universitat de València i del Consell Superior d'Investigacions Científiques, té entre els seus objectius la difusió de la cultura científica. Aquesta tasca es desenvolupa a través d'un programa d'activitats de divulgació, algunes de les quals es fan amb la col·laboració del Vicerectorat de Cultura, Igualtat i Planificació. La seua finalitat és acostar a la comunitat universitària i al públic en general els coneixements al voltant de les relacions entre ciència, història i societat.

Entre les activitats més destacades hi ha els cicles de cinema, organitzats en col·laboració amb l'Aula de Cinema de la Universitat, que difonen cultura científica i cultura cinematogràfica, com a camps no antagònics ni exclouents. Els cicles són mensuals i tracten temes específics sobre assumptes relacionats amb la ciència, la tècnica, la medicina, la salut i el cos. Cada sessió consta d'una presentació per part d'un especialista en la matèria, una introducció sobre els aspectes cinematogràfics a càrrec d'un membre de l'Aula de Cinema, la projecció de la pel·lícula i un col·loqui en què intervenen els assistents.

La filosofia que inspira aquesta activitat s'allunya d'un dels enfocaments més freqüents en el tractament de les relacions entre ciència i cinema: l'anàlisi del rigor dels continguts científics d'una pel·lícula. Reflecteix una pel·lícula correctament i fidel les dades i els coneixements de la ciència? És versemblant científicament? Tot i ser lícites, aquestes preguntes no responen a la missió ni a l'objectiu del nostre Institut, que és l'estudi de la ciència en el seu context històric, social i cultural. La nostra perspectiva es basa en la idea que la ciència és una activitat humana que forma part de la cultura i, com a tal, el cinema –com d'altres manifestacions artístiques i literàries– s'apropia dels seus coneixements, de les seues imatges i dels seus valors per a dotar-los de nous sentits, propòsits i continguts simbòlics. Els temes, les pràctiques, els personatges, les institucions i les professions de la ciència es reflecteixen en el cinema, mitjançant un procés de reelaboració i recontextualització discursiva, i són utilitzats per la ficció cinematogràfica amb determinades funcions ideològiques, culturals, polítiques o socials, que van més enllà de la versemblança, o de la fidelitat a la realitat científica. Descobrir, analitzar i explicar aquests usos socials de la ciència a través del cinema és la missió, precisament, de la nostra activitat cinematogràfica. ■

CINEMA EN VALENCIÀ PER A TOTHOM

EN VERSIÓ ORIGINAL

Josep Vicent Boira. Servei de Política Lingüística. Universitat de València

www.cinemaenvalencia.com

www.valencia.edu/spl

«Cinema en valencià» és un projecte del Servei de Política Lingüística per dinamitzar i promoure la llengua pròpia de la Universitat i per dinamitzar i ampliar les activitats culturals per a la comunitat universitària. Aquesta aventura començà el curs 2004-2005 en veure la manca d'oferta de cinema en la nostra llengua a la ciutat de València i al país en general. Al projecte, que es gestà des del Servei de Política Lingüística de la Universitat de València i que tingué des dels inicis la col·laboració de la Universitat Politècnica de València, s'afegiren ràpidament la resta d'universitats públiques i privades. I tal com ens mostren les xifres, «Cinema en valencià» ha sigut i és una activitat amb molt bona acceptació per part del públic universitari (estudiants, inclosos els estudiants d'intercanvi, professorat i personal d'administració i serveis) i de la resta de la societat. La participació, que ha augmentat any rere any, ha arribat el 2010 a un total de 6.646 espectadors a València, Burjassot i Ontinyent.

Aquesta iniciativa és alhora una aposta pel valencià, pel multilingüisme i per la programació en versió original, bé de cinema fet en la nostra llengua, bé de cinema subtítulat en valencià (VOSV). Així, s'ofereix una

cartellera d'actualitat i de qualitat per a tots els públics i es fa mitjançant una activitat lúdica que reforça el coneixement de la cultura i la llengua pròpies així com també la integració dels nouvinguts. D'altra banda, es pal·lia la manca d'oferta de cinema en valencià tant a la ciutat com a la resta de les seues universitàries, Burjassot i Ontinyent, i s'estimula la iniciativa pública i privada, deixant oberta la col·laboració amb la resta de serveis i òrgans de la Universitat, amb associacions, i també amb altres entitats públiques i privades interessades a participar-hi. ■

Direcció: Agustí Villaronga.
Producció: Lluís Ferrando i Isona Passola. **Guió:** Agustí Villaronga. Basat en la novel·la homònima d'Emili Teixidor. **Música:** José M. Pagán. **Direcció de fotografia:** Antonio Riestra. **Intèrprets:** Francesc Colomer, Marina Comas, Lluïsa Castell, Nora Navas i Roger Casamajor. **Duració:** 115 minuts. **Any:** 2010.

En els primers anys de la postguerra, l'Andreu, un xiquet que viu en un poble d'Osona i pertany al bàndol dels perdedors, troba al bosc els cadàvers d'un home i el seu fill. A partir d'aquest incident comença una història plena de secrets a mitja veu, enveges, fam, humiliació i repressió.



CINEMA
I CONEIXEMENT

RECERCA,
DOCÈNCIA
I CULTURA

Anacleto Ferrer i Francesc J. Hernández
Unitat Acadèmica «Cinema i Coneixement»
Centre Internacional de Gandia. Universitat de València

Des de les primeres edicions de la Universitat d'Estiu de Gandia (ja fa uns trenta anys), el Centre Internacional de Gandia ha desenvolupat activitats relacionades amb el cinema: dins la programació dels cursos d'estiu com en les projeccions obertes a la ciutadania de la capital de la Safor. Aquest interès mantingut pel cinema va animar fa dos anys la constitució de la unitat acadèmica «Cinema i Coneixement».

Aquesta unitat acadèmica és una plataforma multidisciplinària que pretén afavorir la recerca, la docència i l'extensió cultural al voltant del cinema i els mitjans audiovisuals com a eines de coneixement. En les darreres edicions de la Universitat d'Estiu ha programat cursos i ha projectat altres activitats de divulgació del cinema com a eina de coneixement a diversos pobles de la comarca. A la Universitat d'Estiu de l'any 2009 es va oferir el curs «Psiquiatres de cel·luloide», amb la participació d'especialistes en filosofia

i psiquiatria. L'estiu de 2010 es va programar el curs «La finestra indiscreta: mirant l'educació a través del cine», que comptà amb professorat de la Universitat de València i de la Universitat Complutense de Madrid. En l'edició de 2011 es va oferir el seminari «Cinema i ciutat: Entre la mirada fílmica i l'experiència urbana», en la coordinació del qual participà Rosa Solaz, de *Sostre*, agrupació d'arquitectes per l'habitabilitat bàsica, la cooperació i el desenvolupament sostenible.

Entre els pròxims projectes de la unitat acadèmica «Cinema i Coneixement» hi ha promoure cicles de pel·lícules adreçats a col·lectius específics de la Safor, afavorir la realització de trobades d'especialistes sobre temes concrets de la relació entre el cinema i el coneixement, i llançar una publicació electrònica, nodrida amb les ponències i materials dels cursos, dels cicles i de les trobades. ■

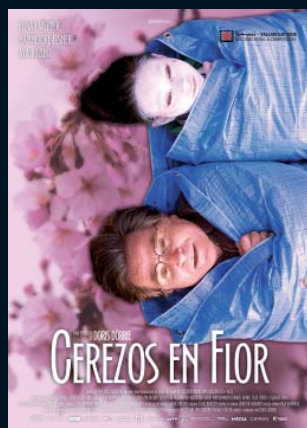
<http://cig.uv.es/unitats-academiques-del-cig/unitat-cinema-i-coneixement>

Aprentatge al llarg de la vida

VÈNCER ESTEREOTIPS

Sacramento Pinazo

Departament de Psicologia Social
Universitat de València

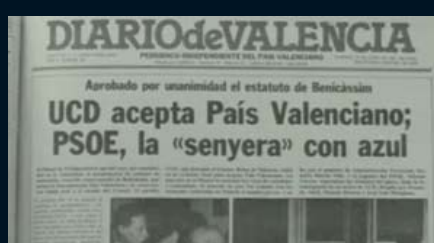
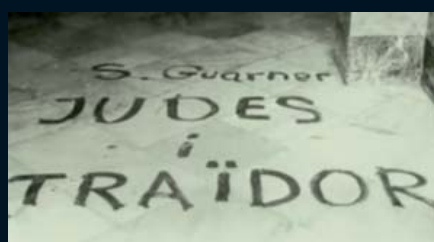
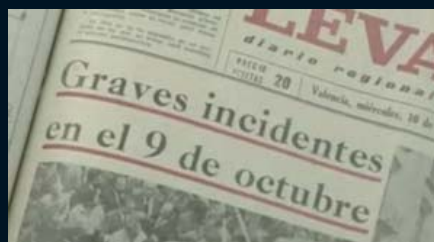


El cinema no és solament entreteniment, és un recurs per investigar i reconstruir la pràctica i l'experiència humanes. És una excel·lent eina amb què poder analitzar i millorar la qualitat de vida de les persones. Amb aquesta idea, i vinculat a la matèria *Psicologia Social* impartida en la Universitat dels Majors a Gandia, van començar el curs acadèmic 2008-2009 (i van continuar els anys següents) unes sessions de cinema en què aplegàvem diverses generacions (fonamentalment d'universitaris, joves i més grans de 55 anys), amb el títol d'«El procés d'envellir. Una mirada fílmica amb perspectiva intergeneracional».

Entre els continguts de *Psicologia Social*, s'inclou conèixer què són les representacions socials, les actituds i com aquestes estan vinculades als nostres comportaments (per exemple, la idea que cada un té de l'envelliment i de la vellesa); els estereotips, els prejudicis i les conductes discriminatòries; les relacions interpersonals; la formació de la identitat social, etc. La nostra pretensió amb l'ús del cinema a la classe és abordar les relacions entre generacions en un diàleg que té lloc després del visionat de les pel·lícules, aprofundir en qüestions rellevants per a les persones majors en les seues dinàmiques vitals i en la seua relació amb altres generacions

(amor, amistat, dol, pas del temps...) i avançar en el coneixement dels majors i dels joves utilitzant les imatges que el cinema n'ha donat, així com també acurtar distàncies entre ells.

Cada una de les sessions es desenvolupa de la mateixa manera: una introducció per part d'un expert en cinema i un expert en el tema central de la sessió (20'), el visionat de la pel·lícula i el debat posterior entre tots, animat pels dos experts. Allò que a uns els serveix per reenfocar la seua vida, a uns altres els serveix per recordar altres temps, i a tots per comprendre millor les necessitats, les inquietuds i les preocupacions de persones amb diferent edat a la seua. ■



del ROIG al BLAU

La transició valenciana

Gènere: documental. **Direcció:** Llorenç Soler. **Producció executiva:** Miquel Francés. **Idea:** Albert Montón. **Guió:** Llorenç Soler i Albert Montón. **Cap de producció:** Antoni Medall. **Documentació:** Alexandre Crespo. **Càmera:** Lluís Castellano i Llorenç Soler. **Música original:** Jorge Ruiz. **Muntatge i grafismes:** Txiqui Montán. **Duració:** 97 minuts. **Any:** 2004.

Taller d'Audiovisuals (TAU)

Una aposta per les PRODUCCIONS PRÒPIES

Miquel Francés

Departament de Teoria dels Llenguatges i Ciències de la Comunicació. Universitat de València

Del roig al blau és un documental de gran format, produït per la Universitat de València a través del seu Taller d'Audiovisuals. El relat ens endinsa en la peculiar transició valenciana a través de l'anomenada *Batalla de València*, el conflicte social, polític i cultural que va condicionar i enriar els primers anys de la recuperació de la democràcia a les terres valencianes. Una guerra de símbols –els colors de la bandera, la denominació de la llengua i del territori, etc.– que amagava dues concepcions ben diferents d'entendre l'autogovern i, fins i tot, la mateixa democràcia. La *Batalla*, que molts dels entrevistats en el documental consideren senzillament un passeig triomfal d'un dels dos bàndols, va adquirir una gran violència, amb bombes contra llibreries i contra intel·lectuals, amb agressions als carrers i amb crema de banderes. Fins i tot un jove nacionalista d'Alacant, Miquel Grau, va morir per l'agressió d'un militant de l'extrema dreta. Llorenç Soler, director amb una llarga experiència, va posar davant la càmera els principals personatges, com ara els dos presidents preautonòmics (Josep Lluís Albinyana i Enrique Monsonís) i el primer president de la Generalitat, Joan Lerma. Pel documental desfilen molts dels consellers dels primers governs valencians, líders de tots els

partits, representants del món cívic i cultural, periodistes i personatges anònims del carrer.

El procés de documentació recupera imatges de manifestacions històriques, de reunions del Plenari de Parlamentaris, portades dels diaris de l'època, fotografies, adhesius... I amb tot el material i un guió consistent s'ha bastit un documental d'una excel·lent qualitat tècnica i un acurat equilibri entre les diferents visions ideològiques. Els protagonistes, molts d'ells vinculats a la Universitat de València d'aleshores i d'ara, expliquen els primers intents d'organitzar partits i sindicats a finals de la dècada dels seixanta. També valoren l'aportació intel·lectual de Joan Fuster, qui, a partir de la publicació de *Nosaltres els valencians* (1962), va nodrir d'arguments nacionalistes les plataformes polítiques que lluitaven contra la dictadura. Periodistes com ara Juan José Pérez Benlloch, María Consuelo Reyna i Rosa Solbes; creadors com Joan Genovés i Manuel Molins; músics com Lluís Miquel; i polítics com Ricard Pérez Casado, Xavier Marí, Vicent Soler, Josep Guia, Vicent Álvarez, Eliseu Climent, Javier Aguirre de la Hoz, Pasqual Martín Villalba, Ignacio Carrau, Pere Mayor, Manuel Girona, Miquel Ramon Izquierdo o Francesc de Paula Burguera, són alguns dels entrevistats. ■

Recursos a la xarxa

La Unitat d'Igualtat de la Universitat de València organitza des de fa dos anys La Setmana per la Igualtat, dins la qual s'inclou un cicle de cinema que convida a la reflexió i a teixir un discurs sobre els temps i les vides de les dones.

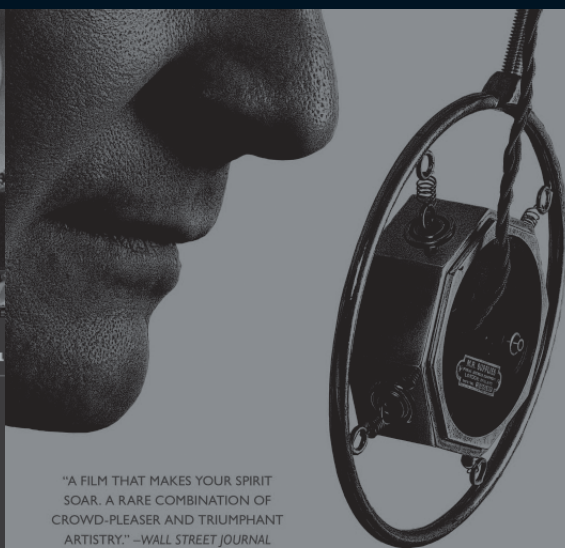
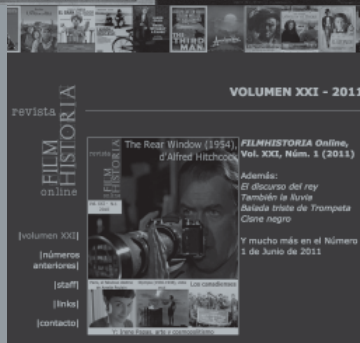
www.uv.es/igualtat

L'Institut de Creativitat i Innovacions Educatives de la Universitat de València inclou sovint en la seua programació propostes formatives vinculades al cinema. La última que s'ha organitzat fa un recorregut, des del segle XX, per les manifestacions artístiques en l'audiovisual creat amb la tècnica de l'animació.

www.uv.es/icie

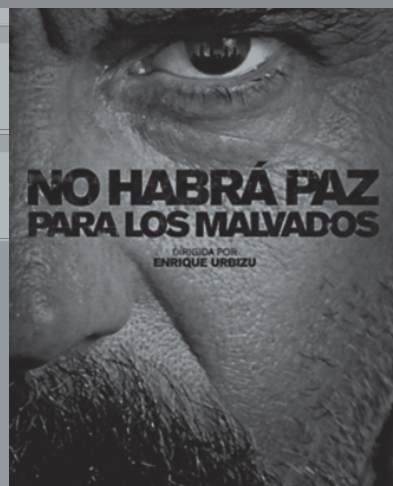
En juny de 2012 està prevista la inauguració de l'exposició sobre Prehistòria i Cinema al Museu de Prehistòria de València, amb la participació del director francès Jean Jacques Annaud. L'exposició ha estat organitzada per Paula Jardón (Departament de Didàctica i Organització Escolar de la Universitat de València) i compta amb el suport de l'Oficina de Transferència de Resultats d'Investigació (OTRI) i de Publicacions de la Universitat de València (PUV).

www.museuprehistoriavalencia.es



"A FILM THAT MAKES YOUR SPIRIT SOAR. A RARE COMBINATION OF CROWD-PLEASER AND TRIUMPHANT ARTISTRY." -WALL STREET JOURNAL

THE KING'S SPEECH
COLIN FIRTH · GEOFFREY RUSH · HELENA BONHAM CARTER

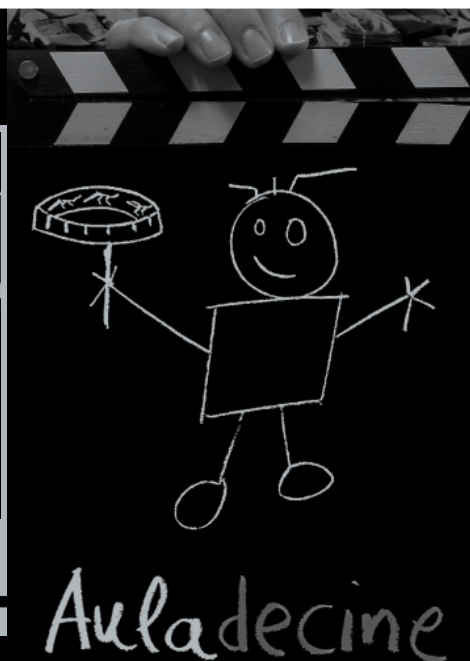
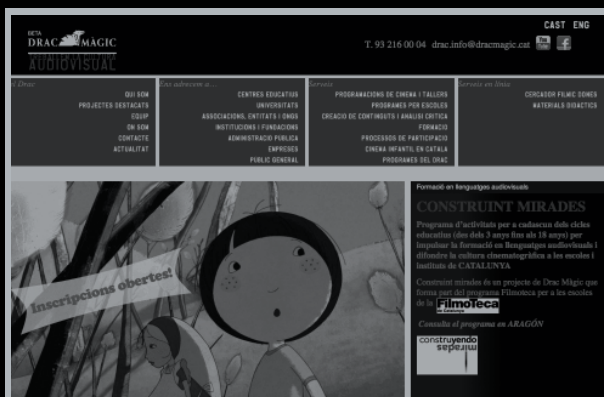


Adolfo Bellido, professor del curs *Sentit i significat de l'art cinematogràfic* del Centre Internacional de Gandia, dirigeix a Internet la iniciativa «En-cadena-2». Aquesta web aplega una revista i informació sobre cinema com ara crítiques de les novel·lats, bibliografia, etc.

www.encadenados.org
misterarkadin@encadenados.org
misterkaplan@encadenados.org

Al Parc Científic de la Universitat de Barcelona, està allotjat el projecte «Filmhistoria», que edita una revista *online* sobre cinema i història.

www.pcb.ub.edu/filmhistoria



Alba Ambrós, professora de la Universitat de Barcelona, junt amb Ramon Breu i Jaume Soriano, han desenvolupat el projecte «Cinescola».

www.cinescola.info

Professorat de la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Madrid ha engegat el MUPAI, Museu Pedagògic d'Art Infantil (www.bellasartes.ucm.es/mupai). Relacionada amb aquesta iniciativa, que entre altres activitats realitza campaments per a adolescents sobre cinema, trobem la publicació de la revista *Arte, individuo y sociedad*.

www.arteeindividuoy sociedad.es
mupai@art.ucm.es

La Universitat de Valladolid, la Universitat Nacional d'Educació a Distància, la Universitat Oberta de Catalunya i la Universitat d'Oviedo juntament amb d'altres centres, han donat suport al Congrés Educació Mediàtica i Competència Digital (octubre de 2011).

www.educacionmediatica.es

Auladecine

A la Universitat de Huelva s'allotja la pàgina «Cine y educación», amb una àmplia nòmina de recursos arrellegats per Enrique Martínez-Salanova.

www.uhu.es/cine.educacion

Una de les iniciatives pioneres de l'ús educatiu del cinema fou la impulsada per la cooperativa El Drac Màgic, fundada en 1970, que disposa de perfil al Facebook i canal en Youtube.

www.dracmagic.cat
drac.info@dracmagic.cat

Hi ha molts blogs i webs sobre l'ús educatiu del cinema. *El blog 400 colps*. *Altres narratives dins i fora de l'escola* dona informació sobre iniciatives desenvolupades al País Valencià.

<http://blogs.escolagavina.com/400colps>

El Govern d'Aragó ha desenvolupat un projecte anomenat «Aula de cine» molt interessant.

www.auladecine.es



DIÀLEGS

Grau en Logopèdia

«Tractem qualsevol alteració relacionada amb la comunicació»

Coordinació: Magda R. Brox
Fotografies: Miguel Lorenzo



1_ Francisco Olivares, estudiant de segon de batxillerat de l'IES Districte Marítim de València

2_ Vicenta Àvila, coordinadora del grau en Logopèdia de la Universitat de València

3_ Santiago Estañán, orientador de l'IES Districte Marítim de València

4_ Natalia Martínez, estudianta de segon de batxillerat de l'IES Districte Marítim de València

NATALIA MARTÍNEZ. Com ha canviat la titulació en passar de diplomatura a grau?

VICENTA ÀVILA. Ha canviat el pla d'estudis, és clar. Podríem dir que la titulació s'ha fet gran i s'han consolidat uns estudis que s'impartien de fa només 10 d'anys. Abans, la formació en logopèdia es podia adquirir mitjançant un màster propi de la Universitat. Ara tenim el grau, que són estudis oficials, i amb aquest canvi es possibilita als futurs graduats i graduades continuar la seua formació de manera més especialitzada amb els estudis de màster universitari i de doctorat.

FRANCISCO OLIVARES. Els titulats en Logopèdia treballen sols en l'àmbit sanitari?

VICENTA. És un grau que pertany a la branca de les Ciències de la Salut i els titulats normalment exerceixen en l'àmbit

sanitari, perquè a les escoles qui hi realitza aquesta tasca, en la pràctica, són els mestres en Audició i Llenguatge i no els logopedes. Ara bé, en l'actualitat s'està treballant des dels col·legis professionals per a fer possible que els i les logopedes puguen desenvolupar el seu treball també en centres educatius.

FRANCISCO. On es fan les pràctiques?

VICENTA. A hospitals, a centres de salut, a centres d'estimulació primerenca, a clíniques privades, a associacions de sords i a col·legis. La Facultat de Psicologia té convenis amb una gran quantitat d'institucions, fet que li permet oferir moltes més places de pràctiques que alumnes hi ha per fer el pràcticum. Per exemple, aquest últim any s'han ofert més de noranta places.



Una classe de pràctiques de l'alumnat de Logopèdia a la Universitat de València.

NATALIA. Dins del grau, hi ha la possibilitat d'especialitzar-se?

VICENTA. No, però, en aquests moments treballem en la configuració d'un màster oficial, que hem presentat a l'Agència Nacional d'Avaluació de la Qualitat i l'Accreditació (ANECA) i que oferirà formació especialitzada en el camp de la logopèdia.

FRANCISCO. S'hi aprèn el llenguatge de signes?

VICENTA. Hi ha una assignatura específica on es treballen diferents sistemes alternatius i augmentatius de comunicació i posa l'alumnat en contacte amb altres sistemes de comunicació, com ara el llenguatge de signes. Les matèries que s'imparteixen en primer curs són generals; en segon curs, de descripció i avaluació; i en tercer, d'intervenció. El quart curs està dedicat a les pràctiques externes, al treball de fi de grau i a les assignatures optatives. El pràcticum té 24 crèdits que representen, aproximadament, 500 hores.

SANTIAGO ESTAÑÁN. Quin és el perfil professional del logopeda?

VICENTA. Tractem qualsevol alteració relacionada amb la comunicació. Pot ser una alteració del desenvolupament, és a dir, nadons amb algun trastorn; alteracions sobrevin-

«S'està treballant des dels col·legis professionals per a fer possible que els i les logopedes puguin desenvolupar el seu treball també en centres educatius»

gudes; trastorns cranioencefàlics; accidents de qualsevol tipus que poden afectar a nivell neurològic i, per això, afectar el llenguatge; vessaments cerebrals, etc. Es treballa molt amb menuts i la casuística és molt variada. Per exemple, en casos de trastorns de comunicació severos com a conseqüència de l'autisme o de la síndrome de Down; amb xiquets amb trastorns específics del llenguatge, que van bé en matemàtiques i en ciències, però que fracassen en assignatures que tenen a veure amb el llenguatge; i amb aquells que pronuncien malament determinats fonemes. Amb la població adulta fem també diverses intervencions com, per exemple, ensenyar a impostar la veu a professionals que pateixen d'alteracions vocals perquè passen moltes hores parlant en públic, com ara docents, periodistes i cantants, per als quals la veu constitueix l'eina de treball. També amb persones grans que han perdut el sistema de comunicació com a conseqüència de l'Alzheimer, etc.

Grau en Logopèdia

L'objectiu del grau en Logopèdia és proporcionar a l'estudiantat la formació teòrica i pràctica necessària per donar solució als diferents problemes relacionats amb la veu, l'audició, la parla i el llenguatge (tant oral com escrit). Per aconseguir-ho, és necessària una competència transversal que considere aspectes diversos de biologia, medicina, psicologia, lingüística, pedagogia, etc. La logopèdia abasta tots els problemes del llenguatge i aquests no pertanyen al món de la infantesa en exclusiva.

Una professió regulada que s'obre pas

Malgrat que fa poc de temps que la logopèdia és una professió regulada, aquesta consideració legal ha provocat que es consoliden progressivament àmbits d'actuació ben definits. Així, la institucionalització de la figura del i la logopeda en el sistema sanitari i els serveis d'assistència social és un procés en creixement. En aquest camí han exercit un paper fonamental els col·legis professionals, que han subratllat la importància d'una carrera que va començar com a màster propi i que fa una dècada va esdevenir una diplomatura a la Universitat de València, fins que l'espai europeu d'educació superior ha permès que esdevinguera un grau. A més, els graduats en Logopèdia poden exercir la seua tasca en l'àmbit privat junt amb d'altres professionals (fisioterapeutes, psicòlegs...) i poden establir convenis amb empreses dels sectors de la salut i de l'ensenyament.

CENTRE:

Facultat de Psicologia

CAMPUS: Blasco Ibáñez

WEB: www.uv.es/psicologia

TEL.: 963 983 579

CRÈDITS: 240

CURSOS: 4

PLACES PER A PRIMER: 80

NOTA DE TALL: 8,024

MATÈRIES DE FORMACIÓ BÀSICA:
60 crèdits (36 de la branca pròpia)

MATÈRIES OBLIGATÒRIES: 120 crèdits

MATÈRIES OPTATIVES: 30 crèdits

PRÀCTIQUES EXTERNES

OBLIGATÒRIES: 24 crèdits

TREBALL DE FI DE GRAU:

6 crèdits

NATALIA. Es pot passar d'aquest grau a un altre, com, per exemple, Psicologia?

VICENTA. De moment, quan s'arriba a segon, la Comissió Acadèmica de Títol (CAT) revisa el pla d'estudis en què està l'estudiant i aquell al qual vol incorporar-se. Si són de la mateixa branca i l'estudiant té aprovats almenys els 36 crèdits de formació bàsica s'hi pot intentar el canvi. Ara bé, per a aquest supòsit hi ha molt poques places.

FRANCISCO. Quines assignatures són més complicades d'aprovar?

VICENTA. Sempre han tingut fama, tant en aquesta titulació com en Psicologia, les de l'àrea metodològica, perquè constitueixen la part matemàtica de la titulació i sembla que costen més, però són indispensables per a qualsevol universitari, per poder entendre la literatura científica i per començar en el món de la investigació.

SANTIAGO. Quines són les novetats que ha introduït l'espai europeu d'educació superior en la metodologia docent?

VICENTA. El grau té un contingut molt més pràctic i implica una constància major pel que fa al treball que realitza l'alumnat. La carrera té 240 crèdits. Cada crèdit

europeu correspon a 25 hores, de les quals 15 són de treball de l'alumne i 10 són hores presencials que s'han de cursar a l'aula. Així, per exemple, una assignatura de 6 crèdits, són 60 hores d'assistència a classe en un quadriestri i 90 hores que s'avaluen a través de la participació en tutories, del treball individual de l'alumnat, de xarrades, de treballs en grup, etc. Cal destacar que és una carrera molt interdisciplinària en la qual convergeix professorat de centres com ara Psicologia, Filosofia i Ciències de l'Educació, Filologia, Medicina i Fisioteràpia.

SANTIAGO. Com es treballa amb els alumnes de primer? Hi ha alguna mena de tutories?

VICENTA. D'una banda hi ha el Pla d'Acció Tutorial, que està funcionant de manera molt eficient en aquesta titulació. A més, tenim un equip de mentors integrat per estudiants de cursos superiors que s'encarreguen d'atendre els estudiants nouvinguts i perceben a canvi d'aquesta acció uns crèdits per completar la carrera. El professorat coordinador d'aquest programa «Mentors. Tutoria entre iguals» ha elaborat una sèrie de materials sobre tècniques d'estudi, gestió del temps i altres temes d'interès per als estudiants que estan disponibles en l'Aula Virtual i que són bastant utilitzats pels alumnes de primer. ■



DIÀLEGS

Grau en Traducció
i Mediació Interlingüística

«No totes les universitats ofereixen tanta varietat lingüística»

Coordinació: M. R. Brox
Fotografies: Miguel Lorenzo

1 *Clara Carmona, estudianta de segon de batxillerat del Col·legi Julio Verne de Torrent*

2 *Rosa Moya, orientadora del Col·legi Julio Verne de Torrent*

3 *Carlos Hernández, president de la Comissió Acadèmica del grau en Traducció i Mediació Interlingüística a la Universitat de València*

4 *Nuria Baviera, estudianta de segon de batxillerat del Col·legi Julio Verne de Torrent*

ROSA MOYA. La carrera, en transformar-se en grau, ha canviat també de denominació?

CARLOS HERNÁNDEZ. Ho vam plantejar com una aposta clara per introduir un perfil diferenciador del títol. Fins ara les llicenciatures tenien un nom fixat pel Ministeri, però amb la reforma dels estudis es va deixar obert. A l'hora de triar la nova denominació teníem alguns referents italians i, a més, «traducció i mediació interlingüística» tracta de reflectir que el traductor o traductora, a banda de traduir tota mena de textos, fa d'intermediari i mediador entre les persones. Aquest component relacional és el que hem volgut deixar palès, incloent-hi la interpretació, que com a tècnica específica està present en dues assignatures de quart.

NURIA BAVIERA. Quines aptituds i actituds han de posseir els estudiants que vulguen cursar aquest grau?

CARLOS. Abans, la llicenciatura era de segon cicle i els estudiants havien de tenir una sèrie de coneixements de llengua previs. Ara no és així; els alumnes hi accedeixen amb una nota realment alta, però no hi ha un examen previ de coneixements d'idioma. Llavors, cal que els estudiants tinguin una certa destresa en l'aprenentatge de llengües i també, un cert nivell en la primera llengua de destinació que trien, llengua B –que pot ser l'alemany, l'anglès o el francès–. Pel que fa a les actituds, és bo tenir una ment oberta.

ROSA. A la Universitat de València, aquesta carrera ha passat de dos cursos (era un segon cicle) a quatre.

CARLOS. Si, i en augmentar les hores lectives i de treball, la carrera ha guanyat en continguts. En primer curs s'adquireix una formació general i després es van desenvolupant els components pràctics, a més del treball de fi de grau.



Laboratori de Traducció i Interpretació de la Universitat de València.

«El traductor o traductora, a banda de traduir tota mena de textos, fa d'intermediari i mediador entre les persones. Aquest component relacional és el que hem volgut deixar palès, incloent-hi la interpretació»

ROSA. Quines diferències hi ha entre aquest grau i altres d'aquesta facultat, com ara el de Llengües Modernes i les seues Literatures?

CARLOS. La formació en llengües també es pot adquirir en els títols d'Estudis Anglesos o de Llengües Modernes i les seues Literatures. Però aquest títol té, òbviament, uns components específics de traducció, d'interpretació i de matèries auxiliars complementàries.

CLARA CARMONA. Cal cursar les dues llengües oficials d'ací? Quina presència tenen en el pla d'estudis?

CARLOS. Les dues llengües oficials són l'espanyol i el català (llengües A). El pla d'estudis inclou dues assignatures obligatòries d'espanyol i dues de català, un total de 12 crèdits per llengua. I després, al llarg del grau, l'estudiant escull realitzar les traduccions de les llengües B (primera llengua estrangera triada) i C (segona llengua

estrangera triada) a qualsevol de les llengües A. Per descomptat, la nostra realitat bilingüe queda reflectida en el pla d'estudis.

CLARA. Per exemple, si es vol estudiar traducció en anglès com a llengua B, quin nivell es recomana per seguir el primer curs sense dificultat?

CARLOS. Cal tenir present que durant el primer curs, l'estudiant ha d'assolir un nivell B1 del marc de referència europeu (MCER) en anglès i en francès, i en alemany aquest nivell s'ha d'aconseguir en segon curs. Ens referim ací a les llengües B de la titulació. Les A són l'espanyol i el català. I les llengües C poden ser l'alemany, l'anglès, el francès o l'italià, però d'aquestes només se'n demana un coneixement mitjà. Cada persona ha de triar una llengua B i una llengua C entre totes les que es proposen com a llengües de treball. A banda, hi ha un grup de llengües D que es poden emprar en assignatures optatives, però que no funcionen com a llengües de treball obligatòries (l'àrab, el portuguès, el rus i el xinès).

NURIA. Hi ha possibilitat de fer estades Erasmus?

CARLOS. Sí, i també de fer estades en altres destinacions, perquè el nostre objectiu és obrir l'espai de les relacions internacionals al màxim.

ROSA. En finalitzar el grau, s'ofereix algun màster d'especialització?

CARLOS. El grau dona una capacitació professional. Ara bé, si diem que formem especialistes enganyem la gent, perquè és un grau d'orientació professionalitzadora en el camp

Multilingüisme, tècnica i capacitat comunicativa

En el context social, cultural i econòmic del món actual, el coneixement especialitzat de llengües estrangeres i el desenvolupament de les competències associades a la traducció té una gran importància. Aquest grau ofereix una formació tècnica i humanística que permet donar resposta a aquestes necessitats comunicatives, no només pel que fa al treball sobre textos concrets, sinó sobretot en relació amb la capacitat de comprendre l'intercanvi cultural i fer-hi de mediador. L'objectiu fonamental del títol és formar traductors i intèrprets generalistes d'enllaç o per a contextos acadèmics i professionals, capaços de trobar, processar, avaluar, transformar i transmetre la informació lingüística i gràfica per resoldre els problemes de comunicació originats per les llengües en terceres parts, i de fer-ho en les maneres i amb els mitjans tècnics pertinents, garantint la màxima qualitat.

CENTRE:

Facultat de Filologia,
Traducció i Comunicació
CAMPUS: Blasco Ibáñez
WEB: www.uv.es/filologia
TEL.: 963 864 254
CRÈDITS: 240
CURSOS: 4

Grau en Traducció i Mediació Interlingüística

Els graduats i graduades en Traducció i Mediació Interlingüística poden desplegar la seua activitat en àmbits públics i privats, des del món editorial fins a la investigació, la docència o la indústria audiovisual. Per tant, el perfil és el d'una persona que tinga interès per les qüestions relacionades amb l'aprenentatge d'idiomes, la traducció i la interpretació, com també sensibilitat envers les activitats de mediació entre diferents llengües i cultures.

PLACES PER A PRIMER:

Alemany: 25
Anglès: 50
Francès: 25
NOTA DE TALL:
Alemany: 8,620
Anglès: 11,430
Francès: 10,068

MATÈRIES DE FORMACIÓ BÀSICA:

60 crèdits de la branca pròpia
MATÈRIES OBLIGATÒRIES: 138 crèdits
MATÈRIES OPTATIVES: 30 crèdits
TREBALL DE FI DE GRAU:
12 crèdits

de la traducció, i per especialitzar-se cal fer un màster. La Universitat de València en té un en Traducció Creativa i Humanística, que inclou components de traducció audiovisual. Juntament amb la Universitat d'Alacant i la Jaume I de Castelló, s'elabora un mena de mapa de titulacions de post-grau perquè no hi haguera duplicitats en el sistema públic universitari valencià. Per això, nosaltres oferim aquest, Alacant imparteix un de Traducció Jurídica i la Jaume I un de Traducció Aplicada a la Biomedicina. En totes les carreres, però especialment en aquest grau, és recomanable que els estudiants s'especialitzen. Per exemple, hi ha un màster molt interessant en Interpretació de Conferències a la Universitat de La Laguna, que forma alguns dels traductors que després treballen a la Comunitat Europea.

CLARA. Quines són les característiques de les pràctiques en Traducció?

CARLOS. A diferència d'altres graus, les pràctiques no són obligatòries, encara que recomanem que es cursen. Es realitzen en quart curs en forma d'assignatura quadrimestral i serveixen per a posar en contacte els estudiants amb empreses de l'entorn. Funcionen molt bé.

ROSA. Quins punts forts té la titulació?

CARLOS. A banda dels coneixements específics, insistim molt en coneixements auxiliars, com ara la informàtica, les tecnologies aplicades a la traducció o la documentació. També atenem els àmbits professionals més sol·licitats i abordem el tema de les traduccions especialitzades per sectors empresarials, tecnològics i, fins i tot, l'emergent indústria del videojoc. I una altra de les particularitats de la titulació és la gran varietat de llengües D que oferim. No totes les universitats ofereixen tanta varietat lingüística: àrab, portuguès, rus i xinès.

ROSA. Suppose que la persona que tradueix ha de tenir una certa ètica.

CARLOS. Sí, també ho incorporem en el pla d'estudis. Hi ha una assignatura de formació bàsica anomenada *Ètica i pensament crític*, i les qüestions de deontologia professional es tracten en altres assignatures, com per exemple en Traductologia, on les qüestions ètiques es treballen de manera transversal, perquè és una competència general que desenvolupa el títol. ■

DIFUSIÓ DE LA FORMACIÓ DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

FUTURA

Edició electrònica
www.uv.es/revistafutura

Edició en paper
Demaneu-la gratuïtament a revista.futura@uv.es



VNIVERSITAT
D' VALÈNCIA

Geografies literàries

Conèixer l'Albufera i Sueca seguint un recorregut basat en el llibre de Joan Fuster, visitar Penàguila seguint les rondalles d'Enric Valor, passejar la València d'ahir i de sempre de la mà de la poesia de Vicent Andrés Estellés, o fins i tot recórrer una Xàtiva estellesiana han estat algunes de les primeres propostes del projecte d'innovació docent «Geografies literàries» que es desenvolupa a la Facultat de Magisteri de la Universitat de València.

Alexandre Bataller

Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura
Universitat de València



En els àmbits educatius no universitaris són habituals les eixides escolars que integren coneixements de diferents àmbits. Un viatge cultural, per exemple, ens pot remetre a una obra literària, però també al valor d'un paisatge o d'un referent històric. Per cobrir aquesta mancança, i aprofitant les setmanes dedicades a les activitats complementàries, un grup de professors



© Mara Novoa



© Paula Pérez

1 En la terrassa del Centre Octubre, a València, els alumnes interpreten la cançó de La Gossa Sorda «Camals mullats» com a activitat final de la passejada literària per la ciutat seguint Vicent Andrés Estellés, Ausiàs March i Joanot Martorell.

2 i 3 Els estudiants Òscar Serrano (Tirant) i Xelo Canet (la reina) fan una lectura dramatitzada, davant els seus companys de Magisteri, d'un fragment de Tirant lo Blanc, al claustre renaixentista del Centre Cultural del Carme.



© Paula Pérez

dels departaments de Didàctica de les Ciències Experimentals i Socials i de Didàctica de la Llengua i la Literatura de la Universitat de València hem engegat un projecte d'itineraris didàctics que han tingut una obra literària com a fil conductor, fent part dels continguts de diverses matèries del grau en Mestre en Educació Primària.

L'acostament a una geografia lingüística i literària propera i moltes

vegades desconeguda, vol reforçar les actituds positives d'estima i promoció envers la llengua, la història, el paisatge i el patrimoni dels valencians. Que els futurs docents tinguin instruments per a la realització d'eixides extraescolars vinculades al territori n'ha estat la premissa. El recurs a l'experiència fora de l'aula ens reforça la motivació, aquest concepte tan vell com el temps, que és

«L'acostament a una geografia lingüística i literària propera i moltes vegades desconeguda, vol reforçar les actituds positives d'estima i promoció envers la llengua, la història, el paisatge i el patrimoni dels valencians»

4



Relats digitals de les rutes literàries

Les eixides generen un munt d'emocions, verbalitzades en converses, en escrits als fòrums de l'aula virtual o en els projectes de treball. Però també deixen un rastre visual en fotografies i vídeos digitals que acaben sent compartits pels participants.

Més enllà de l'arxiu individual, alguns alumnes han elaborat espontàniament o com a instrument avaluador un vídeo o narració documental de la jornada, un relat digital bastit a partir d'imatges representatives o una combinació de tots dos procediments. El fil conductor de les imatges, amb el complement dels textos recitats i l'acompanyament de músiques evocadores –que, en algun cas, han estat compostes i interpretades pels alumnes mateixos– palesen la motivació per contar i compartir els moments viscuts.

Una mostra d'aquestes realitzacions –i dels dossiers didàctics que les acompanyen– es podrà visualitzar en el repositori d'objectes digitals Roderic i des de l'*Open Cours Ware* de l'assignatura *Formació literària per a mestres*.

a la base de tot ensenyament innovador. Les eixides escolars són una oportunitat per cohesionar el grup: «L'ambient que es creà fou molt familiar i facilità que ens coneguérem més entre nosaltres», ens diu Haïssa Montagud. Un espai d'interrelació personal que possibilita, a més, un espai d'ús per a la llengua: «Per fi tot el treball que estic fent –fora del temari de la classe, la meua lluita personal amb el valencià– estava considerat» ens explica Oana Militarú.

Durant les rutes, els estudiants, als diversos espais urbans i naturals, reciten textos poètics, dramatitzen

textos literaris, interpreten peces musicals, construeixen el coneixement acompanyats de guies culturals o mediadors i recorren els escenaris reals evocats per la paraula. Amb plantejaments integradors de lletra, geografia i natura hem viatjat des del port de Catarroja fins el tancat de la Pipa amb el ressò de textos fusterians que parlen de l'aigua del llac, dels ullals, de les mates o dels peixos, com a preàmbul del magnetisme de la muntanyeta dels Sants o de la casa de Joan Fuster a Sueca. Les rondalles d'Enric Valor «El gegant del Romaní», «l queixa-

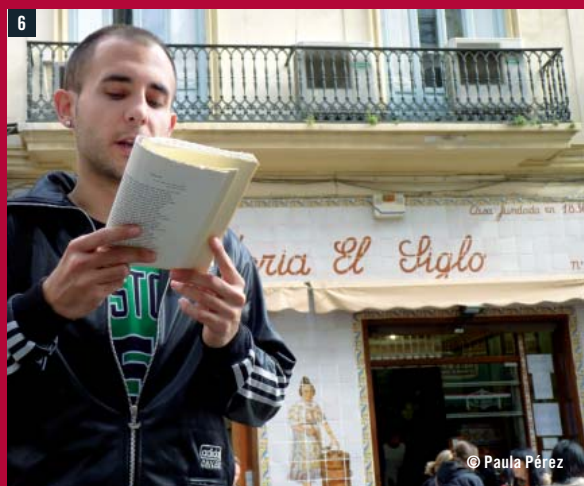
lets també!» i «Esclafamuntanyes», ens han portat a recórrer les descripcions dels seus escenaris per les contrades muntanyenques de Penàguila. El vers «Ací estigué la casa on visqué Ausiàs March» ens ha conduït a una passejada literària per València seguint Vicent Andrés Estellès, Ausiàs March i Joanot Martorell, acompanyats de versos, però també de persones i d'espais de la ciutat històrica. I, arribada la primavera, retornem a passejar per València i Burjassot de la mà d'Estellès, integrant ara un dinar de companyonia preparat pels propis alumnes, amb



© Mara Novoa



© A. Bataller



© Paula Pérez



© Paula Pérez

cassoles d'arròs al forn que ens evocuen el fill del forner que feia versos. Entre els convidats que hi participen, ens reciten versos els poetes Gaspar Jaén i Urban i Isabel Garcia Canet. I quan tanquem el cercle estellesià a Xàtiva, és el professor Antoni Martínez qui ens hi fa de guia recitant-nos versos èpics com ara «M'aclame a tu, mare de terra sola».

Uns escenaris que cobren un nou sentit en el present, com remarca Sandra Garcia: «I és que el carrer de Cabillers té el poder de fer-me imaginar com hi viuria Ausiàs March moltíssims anys enrere, al mateix

temps que m'evoca com seria València en aquells temps. Ara, sempre que passe per la plaça de la Reina, pense en el carrer de Cabillers». Donar confiança als aprenents, potser siga una de les claus, com ens resumeix Yolanda Albert: «Va ser una experiència fantàstica, com alumna d'una educació que poques vegades ha optat per la innovació pedagògica i que li ha donat pocs vots de confiança als seus alumnes, i també com a futura mestra, descobrint maneres de fer arribar la literatura sense ser un càstig, sense angoixa ni nervis per l'avaluació, gaudint-ne». ■

4 Haïssa Montagud recita el poema «No és millor ni pitjor el temps» del Llibre de Meravelles, de Vicent Andrés Estellés, a les Torres de Serrans, punt de partida de la ruta estellesiana. Al seu costat, el poeta Gaspar Jaén, que acompanya el grup durant tota la jornada.

5 El professor Joaquim Gadea, al cim de la Penya de Penàguila, evoca els tossals i carenes que apareixen a El Gegant del Romani d'Enric Valor.

6 L'estudiant de Magisteri Miguel Jiménez recita el poema «Les coses» davant la cafeteria El Siglo en el transcurs de la ruta estellesiana per la ciutat de València.

7 Al Portal de Valldigna, on hi hagué la primera impremta de la Península Ibèrica i on s'imprimí Tirant lo Blanc. Al peu del Portal es va llegir el poema «Matinada lletosa amb filferros» de Joan Vinyoli.

NÉLIDA ZAITEGUI

«El 30% de l'èxit de l'alumnat depèn de la direcció»

Juanma Játiva Fotografies: Mikel Ponce

Nélida Zaitegui (Abanto, Bizkaia, 1946) ha estat mestra, inspectora d'educació, directora, coordinadora de programes d'innovació i també ha dirigit la revista *Organización y Gestión Educativa*. Actualment és membre del Fòrum Europeu d'Administradors de l'Ensenyament d'Euskal Herria i ocupa la vicepresidència de CONVIVES, una associació per a la convivència positiva en l'escola. Al cap de quaranta anys treballant a l'ensenyament, diu en el seu bloc *Heziberri* que la vida «l'ha premiada amb la millor feina del món». Formar equips directius és una de les seues especialitats, per això ha participat en la gestació i el desenvolupament del I Congrés d'Autonomia, Lideratge i Direcció en Centres Educatius, organitzat per Florida Universitària a València.

Fa la impressió que el tema de la direcció no ha estat tant al centre dels debats com ara.

Estem en un moment de canvis accelerats. Fins ara teníem una visió burocràtica de la direcció que responia a les ordres de l'administració. Per tant, s'emplenaven papers, s'enviaven informes... Això ha conduït a tenir directors sense capacitat per decidir els quals, lògicament, tampoc no s'han pogut responsabilitzar del que passa al centre. És a dir, amb aquests mestres, amb aquest currículum, amb aquestes ordres, això és el que en resulta. I cal canviar de paradigma. Les tres finalitats que té l'ensenyament a hores d'ara són facilitar el desenvolupament dels xics i de les xiques com a bones persones, com a ciutadans i com a bons professionals. Per aconseguir-ho, cal un tipus de centres determinats amb directors i directores amb un estil diferent. Estem

en una fase de transició d'un model burocràtic, submís a l'administració, a un model de direcció compromès, que és el que ens exigeix la situació actual. Parle d'un lideratge pedagògic centrat en el resultat dels alumnes.

Cal professionalitzar la direcció?

Trobe que necessitem directors que tinguin competències, coneixements, destreses i habilitats per a ser-ho. Ens cal una direcció professional, però no professionalitzada. És a dir, per ser director, no val qualsevol; però això no vol dir que fem una casta a banda, un cos especial de directors. El director o la directora ha de ser algú que des del centre cree il·lusions compartides de manera que tots reflexionem i arribem a conclusions sobre la manera com aprenen els xics i les xiques més i millor, i si a sobre genera il·lusió i optimisme en els altres, la il·lusió que



això és possible, el *we can* d'Obama, això és el lideratge pedagògic. I tot això ho podem fer si ens alineem, si organitzem bé l'escola, si tenim clar com aprèn millor l'alumnat, si atenem el benestar, la participació, els afectes, la metodologia; hi influeixen moltes coses, perquè un centre és molt complex.

Aquesta complexitat no exigeix un compromís de tothom?

Algú deia en el congrés que l'escola és un lloc de compliment de drets i també d'exercici d'obligacions. Fem que els nostres estudiants siguin agents del seu propi aprenentatge, que s'hi comprometen i que siguin autònoms. Tot això necessita una direcció que sàpiga com es fa, que generi una visió compartida de per a què hi som, que organitzi l'escola juntament amb tots els altres, que done cartes a tots perquè tots hi juguen i que senten que és una tasca seua i es responsabilitzen dels resultats. Ja no es pot dir això de «em suspèn el 80 %». Ja no.

L'autonomia dels centres es fa caminant o regulant?

L'autonomia es fa caminant. Hem de tenir prou confiança en la gent perquè siguin autònoms. La qüestió està a crear relacions de confiança i pensar que tenim professionals capaços de fer, de tenir iniciatives, de responsabilitzar-se del que tenen. I és veritat que per a aquesta autonomia calen líders que generen un projecte compartit, que generen reptes. Si jo et deixés tota la llibertat del món, el següent és veure què has fet amb aquesta llibertat. Perquè pot passar que algú faci amb l'autonomia una escola exclusiva o excloent. I, per principi, com a administració no es pot permetre una escola excloent, d'elit i que en deixi fora altres. Em va agradar el que em va contestar Alfons Cornella, el director d'Infonomia, quan li vaig plantejar en una entrevista què faria si fóra ministre d'educació i em va dir: «Jo em fixaria en els centres que van bé i els preguntaria: com ho feu? Continueu, però aneu documentant el procés. I després veuria si es pot extrapolar a altres centres. Perquè cada centre és diferent». No és el mateix un centre al barri del Carme de València que un al barri de la Coma, a Paterna. El centre ha de donar a cadascú el que necessita per continuar creixent com a ésser humà i com a ciutadà.

Tenint en compte que vostè ha fet de tot en l'escala professional de l'ensenyament ...

I a més sóc mare de quatre fills i àvia.

On ha tingut la sensació que podia influir més en el canvi educatiu?

Em sembla que sempre he pensat que podia influir a canviar les coses. Quan era mestra, era molt de Paulo

Freire i de Célestin Freinet i pensava que podia fer que els estudiants aprengueren a pensar, a tenir criteri, a fer-se preguntes i que amb això podrien afrontar el món amb eines. Quan vaig ser directora, pensava que el meu centre, el professorat, les famílies, l'alumnat, tots junts –perquè vam crear consells escolars quan no existien–, podríem forjar un model diferent d'escola. Quan vaig anar a la inspecció, vaig pensar que estava al servei dels centres, per ajudar-los a reflexionar, a preguntar-se pel sentit del que feien i com podien millorar-ho, a buscar fórmules noves. I sentia que podia influir en coses. Després vaig ser responsable de programes d'innovació educativa. Em vaig dedicar molts anys a formar equips directius, també des de la il·lusió, des del compromís i des del repte de fer créixer la gent i créixer tu mateix.

Créixer?

Sí. Crec que ocupar la direcció d'un centre educatiu és un regal, perquè et fa créixer molt com a persona. Et posa en situacions en què has de mirar molt cap a dins, cap a fora, cap als costats, cap amunt i cap avall. És un repte apassionant.

I per què no hi ha cues per assumir la direcció dels centres?

Perquè els valors dominants no consisteixen precisament a ser cada vegada millor persona i tenir un desenvolupament més profund. Una persona, quan es posa al capdavant d'una empresa, no sol ser per això sinó perquè li paguen molt bé, perquè el càrrec té alguna rellevància social, etc.

I a l'escola?

A l'escola, no se li ha donat a la direcció el valor que té. Primerament, el professorat no s'adona del servei tan important que representa ser director. La comunitat educativa ha de saber que entre el 20 i el 30% de l'èxit de l'alumnat depèn de la direcció, de com gestiona, de com crea il·lusió. La gent compromesa amb l'escola –perquè estic convençuda que a la direcció arriben els que volen molt l'escola–, dirà: lideraré aquest projecte. Encara hi ha alguns que no s'atreveixen, perquè persisteix a l'escola una mentalitat igualitarista que no existeix a cap altre lloc i que veu els directores com uns arribistes i no com el que són: persones que es comprometen amb el centre. Si ets bo en anglès, et faria res ser professor d'anglès? No. Llavors, si ets bo a entendre què passa a l'ensenyament, et relaciones molt bé amb la gent, tens competències en comunicació, per què no et presentes per a la direcció? Ah, no, perquè això, pensen, no està ben vist. Per qui, em pregunte jo.



Nélida Zaitegui, el passat mes d'octubre, a València.

Llavors és un problema o un prejudici de caràcter cultural?

Exactament. La gent encara viu això de ser director com un pas per col·locar-se per damunt d'altres, no com un servei a l'escola. En canvi, avui, el líder és el que més serveix, el que dinamitza, el que motiva, el que crea.

En vista dels desafiaments educatius que planteja al nostre país la societat del coneixement i la competència d'altres països més ben situats, quina part de la resposta que s'ha de donar a aquesta situació correspon als poders polítics, als poders econòmics i als membres de la comunitat educativa?

No sé en quina proporció, però és una responsabilitat de tothom. Perquè, si de veritat creiem que l'ensenyament és important, cal posar-hi diners. I que no em diguen que és car. Jo he estudiat les dades de les presons a Califòrnia i resulta que és més car tenir algú a la presó que enviar-lo a la millor universitat. De manera que,

«Persisteix a l'escola una mentalitat igualitarista que no existeix a cap altre lloc i que veu els directors com uns arribistes i no com el que son: persones que es comprometen amb el centre»

«Deia Paulo Freire que educar és fer éssers humans, complets, que tinguen ganes de viure. No em basta de tenir el millor índex competencial com Finlàndia, perquè també allà tenen el major índex de suïcidis del món»

«Cal que les famílies i la societat reconeguen la feina del professorat. No se'ls pot nomenar un dia autoritat pública i el següent dubtar de la seua feina i de la seua professionalitat»

primer, no sé si això que «l'ensenyament és el futur d'un país», es queda en un discurs políticament correcte o la gent s'ho creu de veritat. Això d'una banda. I de l'altra, l'avanç d'una societat no solament es mesura en termes econòmics. La qualitat de vida és molt més que el consum, és com estic de bé amb mi mateix, amb el meu cos, amb les persones. Deia Paulo Freire que educar és fer éssers humans, complets, que tinguen ganes de viure. No em basta de tenir el millor índex competencial com Finlàndia, perquè també allà tenen el major índex de suïcidis del món.

En temps de retallades, en quins problemes caldria incidir prioritàriament?

És prioritari a hores d'ara que els centres assumisquen la responsabilitat de gestionar els recursos públics que utilitzen tan eficientment com els siga possible. Aquesta eficiència implica optimitzar els recursos que hi ha al centre. Cal rendibilitzar les instal·lacions i pensar que fora de l'horari escolar es poden fer altres coses. Cal gestionar bé el coneixement existent al centre, perquè tenim professors que podrien posar tot el que saben al servei dels altres. Cal rendibilitzar els temps: si tenim una jornada de 37 hores i mitja, cal estar 35 hores de permanència al centre i els horaris d'atenció a l'alumnat no tenen per què ser de quatre i cinc hores. En poden ser més, perquè jo puc decidir que el meu centre es diferencia d'altres per la manera com gestiona el temps. Defensar l'escola pública en aquests moments és optimitzar tots els recursos que hi ha per posar-los al servei de l'alumnat.

Hem passat de prendre mesures de reforç de l'autoritat del professorat a prescindir-ne com si no fóra necessari. Era imprescindible la primera cosa? Ens podem permetre el luxe de la segona?

És important demanar-se pel professorat, ja que és una peça clau en l'ensenyament. La relació entre persones, l'atenció i l'afecte és la base de l'aprenentatge. Tant és

així que l'informe McKensie del 2007 deia que «la qualitat d'un sistema educatiu mai no excedeix la qualitat dels seus professors». L'autoritat no s'aconsegueix per decret, s'aconsegueix amb un compromís docent fort. Compromís amb l'alumnat, implicant-se amb l'èxit de cadascun d'ells, amb el centre, sent part d'una institució que aprèn i respon a les necessitats de l'alumnat i amb la professió, que necessita una formació contínua, actualització científica i pedagògica. Es pot donar poder però no autoritat; aquesta es guanya dia a dia amb una feina ben feta. No obstant això, cal que les famílies i la societat reconeguen la feina del professorat. No se'ls pot nomenar un dia autoritat pública i el següent dubtar de la seua feina i de la seua professionalitat.

Què pot tranquil·litzar i ajudar el professorat a disposar de les competències necessàries per estar més obert a l'exterior i atendre les creixents demandes que li vénen de fora sense indefensió?

En la societat de la incertesa i la complexitat en què ens trobem, cal repensar contínuament el sentit de l'ensenyament i això ho ha de fer sobretot el professorat. Les necessitats de l'alumnat, en aquests moments, per viure amb dignitat i avançar en el desenvolupament humà i social, són distintes a les de fa poc de temps i aniran canviant. Ser conscient del món en què vivim és imprescindible per al professorat, i també tenir una visió àmplia i ajustada de la realitat; però, alhora, cal actuar des de dins de l'aula, desenvolupant-se professionalment per respondre a les noves demandes que l'alumnat i la societat fan a l'escola.

Va fallar el pacte polític per l'ensenyament en què tantes esperances s'havien posat. Creu que aquesta dificultat per arribar a un acord bàsic es correspon amb una falta de consens real social sobre el paper de l'ensenyament a Espanya?

Tot i no aconseguir un pacte, encara que es va intentar amb autèntiques ganes, pense que la societat i les famílies saben molt bé què volen. Estic segura que tots compartim la idea que l'ensenyament ha d'aconseguir que els nostres xiquets, xiquetes i joves siguen bones persones, bons ciutadans i bons professionals. Sabem què volem. Ara bé, tots a l'una, hem de posar de la nostra part tot el que calga per aconseguir aquest objectiu. Cadascú des del que li toca i quan no siga suficient, exigir-ho amb, ara sí, tota l'autoritat que tenim els que lluitem per un món més humà i humanitzador. ■

25 anys dels estudis de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

Redacció



© Miguel Lorenzo

Pati interior de la Facultat de Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport.

La Facultat de Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport de la Universitat de València celebra aquest curs 2011-2012 el 25è aniversari dels estudis de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport. Aquests estudis començaren a impartir-se el curs 1987-1988 a partir de la creació, el 1986, de l'Institut Valencià d'Educació Física (IVEF) i que el 1997 esdevingué la Facultat actual. El centre, situat des de l'any 2003 al campus de Blasco Ibáñez, actualment té 750 estudiants que estan matriculats en primer, segon i tercer cursos del grau, així com també en quart i cinquè cursos de l'anterior títol de llicenciatura.

El grau en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport és una titulació pertanyent a la branca de Ciències Socials i Jurídiques amb molta demanda que exigeix als aspirants la superació d'unes proves físiques. Segons dades facilitades pel centre, de les més de sis-centes persones que enguany hi sol·licitaren l'accés, al voltant d'un 40% superaren les proves físiques, cobrint les 150 places ofertes amb una nota de tall de 9,776, en la preinscripció de juny, i una llista d'espera que igualava les places ofertes.

L'alumnat que es matricula en aquesta carrera pot fer, segons la manera de combinar les assignatures optati-

60 crèdits en anglès

La Facultat ha activat aquest curs un total de 60 crèdits del grau que seran impartits en anglès per millorar-hi la competència lingüística i facilitar així tant els intercanvis internacionals com la realització d'estudis de màster que requereixen el domini d'una llengua estrangera. Els crèdits, que podran ampliar-se en un futur, es reparteixen en 10 assignatures al llarg dels tres primers cursos del grau.

ves que s'ofereixen, una primera especialització en un dels àmbits professionals següents: gestió i recreació esportiva, activitat física i qualitat de vida, o rendiment esportiu. Una vegada acabats aquests estudis, es pot continuar la formació més especialitzada amb els estudis de màster universitari. A la Universitat de València es poden cursar els màsters en Anàlisi del Rendiment Esportiu, en Direcció d'Organitzacions i Instal·lacions de l'Activitat Física i l'Esport, i en Investigació i Intervenció en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport. ■

L'Estatut de l'estudiantat universitari: reptes i oportunitats

El curs 2011-2012 la comunitat universitària estrena una normativa que reconeix els drets i deures de l'alumnat en les distintes etapes de la seua formació, fins i tot, abans del seu ingrés en la universitat. Conèixer-la és una responsabilitat perquè proporciona les eines necessàries per a traure el màxim partit de l'experiència de ser estudiant.

Carola Carrizo i Núria Martínez

Encara que sembla una iniciativa recent, l'*Estatut de l'estudiant universitari* és el fruit d'un debat que es remunta a l'any 2006, i que ha tingut lloc als fòrums de representants d'estudiants com una forma de concretar les necessitats específiques d'aquest sector.

En el recorregut fins a arribar al document final, l'*Estatut de l'estudiant universitari* ha passat per diferents etapes fins que el 2009 el Ministeri d'Educació recull formalment les demandes estudiantils en un esborrany. Aquest es converteix en el punt de partida perquè les associacions més representatives puguen treballar i suggerir canvis sobre la proposta inicial. Finalment, en l'elaboració de l'*Estatut de l'estudiant universitari* han participat diverses organitzacions com la Coordinadora de Representants d'Estudiants d'Universitats Públiques (CREUP), la Federació d'Associacions d'Estudiants Progressistes d'Espanya Giner de los Ríos (FAEST), la Confederació Estatal d'Associacions d'Estudiants (CANAE), el Sindicat d'Estudiants (SE), el Consell de la Joventut d'Espanya (CJE), la Conferència de Defensors Universitaris, la Xarxa Universitària d'Assumptes Estudiantils (RUNAE) i entitats representatives d'estudiants amb discapacitat, entre altres, amb l'objectiu d'elaborar un document de consens.

L'*Estatut de l'estudiant universitari* és una norma que recull els drets i deures dels estudiants de les universitats públiques i privades d'Espanya en qualsevol dels cicles formatius que ofereixen aquests centres. La seua

importància rau en el fet que és la primera vegada que s'han definit els drets i les obligacions dels estudiants universitaris mitjançant una normativa estatal. Per tant, es converteix en una norma única per a tots els estudiants, que és la primera de la seua categoria a l'espai europeu.

Així, el text consolida un conjunt d'iniciatives que moltes universitats han anat recollint al llarg dels anys. En el cas de la Universitat de València, des del 19 d'octubre de 1993 hi havia la *Carta de drets i deures dels estudiants* que reconeix part del contingut de l'Estatut. Com assenyalava el delegat del rector per a estudiants de la Universitat de València, Daniel González: «Per a nosaltres no és cap novetat perquè la Universitat no ha de fer molts deures per a posar-se al dia, ja que estàvem adequant-nos a tot allò que ha eixit en l'Estatut».

Una normativa com aquesta és de gran rellevància si considerem que el 90% de la comunitat universitària espanyola està constituïda pels estudiants. L'Estatut es fa ressò d'aquesta presència i emfatitza la participació dels estudiants, que són considerats com un subjecte actiu que ha de complir un paper en la seua formació més enllà de l'acadèmic. Aquest aspecte és una constant en tot el document i assoleix la màxima expressió en una de les novetats del text: la creació del Consell de l'Estudiant Universitari. Es tracta d'un òrgan suprem de deliberació, consulta i representació en el Ministeri d'Educació. Està pensat

HI HA COSES INDISPENSABLES EN LA UNIVERSITAT



COM TAMBÉ ÉS INDISPENSABLE EL TEU SUPORT
PER A L'APLICACIÓ CORRECTA
DE L'ESTATUT DE L'ESTUDIANT UNIVERSITARI.

TAMBÉ SÓN ELS TEUS DRETS.
TAMBÉ SÓN ELS TEUS DEURES.
TAMBÉ ÉS LA TEUA UNIVERSITAT.

UNIVERSITAT
DE VALÈNCIA



Sabies que l'Estatut...

- Garanteix la igualtat de drets i deures dels estudiants de les universitats públiques i privades.
- Vetlla pel correcte funcionament dels programes de mobilitat nacional i internacional.
- Garanteix la informació i l'assistència a través de les tutories.
- Garanteix el dret a conèixer els criteris d'avaluació, revisió i reclamació de les qualificacions.
- Garanteix la intervenció en el disseny dels programes estatals de beques i ajudes a través del Consell d'Estudiants.
- Recull la figura del defensor universitari, que assessora i garanteix els drets dels i les estudiants.
- Recull un Consell de l'Estudiant Universitari de l'Estat, canal directe de representació dels i les estudiants amb el Ministeri d'Educació.
- Recull les unitats d'atenció a l'alumnat per oferir informació i orientació.
- Promou la igualtat de condicions i oportunitats amb el foment dels valors socials en tots els àmbits de la vida universitària.
- Fomenta les pràctiques curriculars i voluntàries per garantir-ne la qualitat.

Mes informació en
www.estatutuniversitari.com

perquè la comunicació entre l'alumnat i les autoritats siga més directa, fluida i senzilla en aspectes de gran interès com ara la participació en el disseny dels programes de beques i ajudes. Són assumptes que repercuteixen en els estudiants i que requereixen la seua implicació des del primer moment de l'ingrés en la universitat.

A més també té en compte els futurs estudiants ja que garanteix que es promoguen programes d'informació i orientació especialment dedicats a l'alumnat de nou ingrés perquè s'afavorisca la transició activa a la universitat. Seguint aquesta línia, la Universitat de València ha reorganitzat els seus serveis als estudiants: «hem creat un únic servei que garanteix la visualització per als estudiants d'on està l'oferta que tenen i on els donaran informació», diu Daniel González.

Un altre dels projectes que ha ampliat la Universitat a partir de les idees essencials de l'Estatut és la figura de l'*estudiant mentor*. Aquesta iniciativa està especialment pensada per facilitar el primer acostament de l'estudiant a la vida universitària. Un estudiant de curs superior fa de mentor dels estudiants de primer ingrés i es converteix en un mediador entre la institució i el nou alumne en la seua experiència universitària. La iniciativa busca la proximitat, la confiança i la identificació que es pot establir entre ells. Segons Daniel González, «serveix tant a l'estudiant que aconsegueix autonomia, com la institució per a resoldre problemes com ara l'abandonament dels estudis». Aquest programa reconeix que tant els universitaris com els preuniversitaris són una part fonamental i activa de la vida universitària. ■

Un nou servei per als estudiants

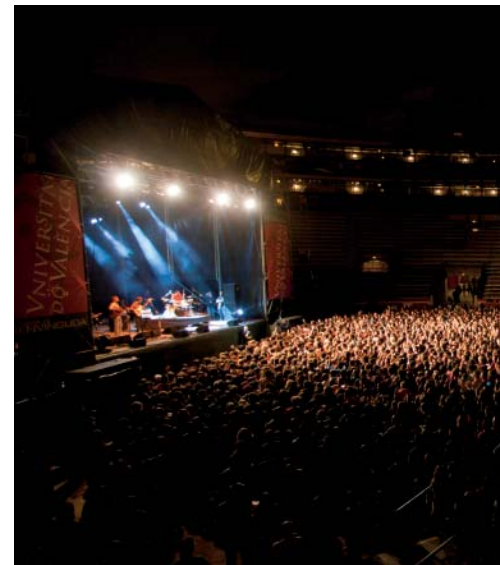
Amb l'inici de curs s'ha encetat una nova etapa per a la informació i els serveis oferts a l'alumnat de la Universitat de València amb la creació del Servei d'Informació i Dinamització (SEDI). Aquest servei no fa sinó unir l'experiència i els recursos de dos serveis ja existents, el CADE (Centre d'Assessorament i Dinamització dels Estudiants) i el DISE (Servei d'Informació als Estudiants).

Redacció



Les visites a la Universitat del programa Conèixer apleguen més de vuit mil preuniversitaris cada any.

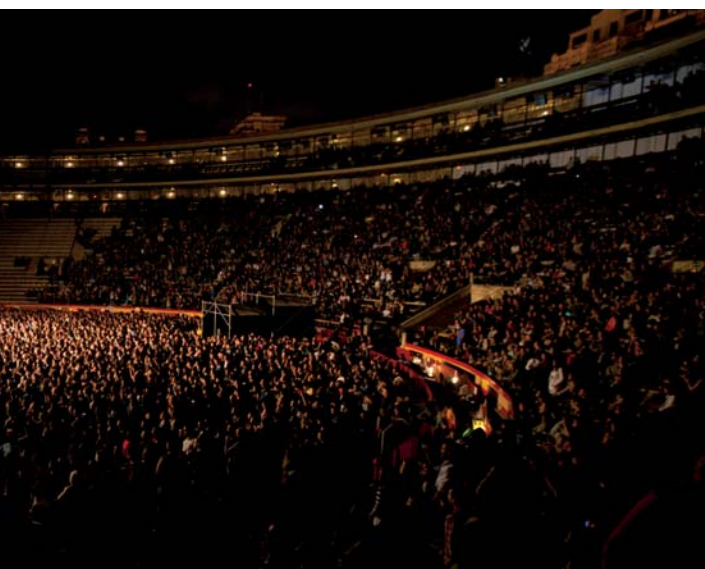
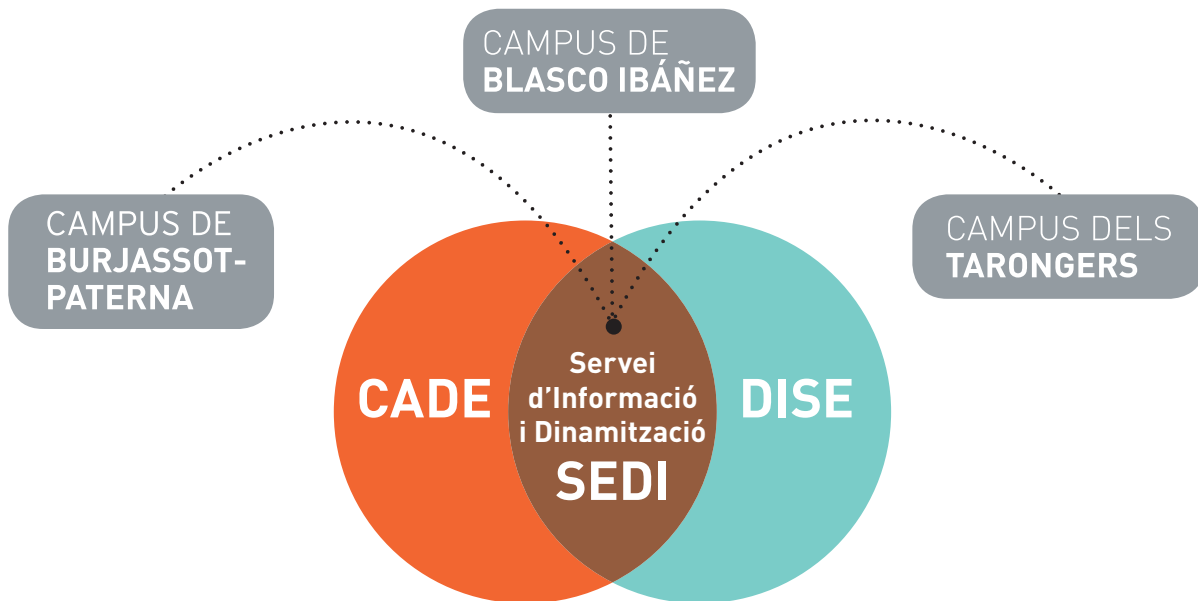
La raó de ser d'aquesta fusió rau, fonamentalment, en la recerca de millores en els serveis als estudiants i en l'optimització dels recursos propis de la Universitat. Dins el marc de l'espai europeu d'educació superior i de la publicació, al final de 2010, de l'Estatut de l'Estudiant Universitari, la Delegació d'Estudiants va promoure la creació del Servei d'Informació i Dinamització (SEDI), que posteriorment va aprovar el Consell de Govern de la Universitat de València. El nou servei, que recull els programes i les accions que duïen a terme les dues estructures que l'han originat, es vol fer més visible de cara als estudiants alhora que dóna suport a la Delegació d'Estudiants en el desenvolupament de les seues polítiques.



La Plaça de Bous plena de gom a gom durant el concert de Manel.

Aquesta unitat té per objectiu prestar serveis d'assessorament, d'informació, de dinamització i de formació als estudiants i estudiantes de la Universitat de València i als futurs universitaris, així com a d'altres col·lectius vinculats al món de l'educació, repartint les seues tasques en tres grans àrees:

- Àrea de Difusió i Publicacions: elabora i difon informació d'interès universitari en diferents suports com ara la *Guia de graus*, la *Guia de postgraus* o la *Guia d'accés a la universitat*; edita la revista FUTURA i gestiona programes i accions de difusió de l'oferta d'estudis de la Universitat com el programa Conèixer.
- Àrea d'Informació i Orientació: ofereix atenció personalitzada a les oficines dels tres campus; coordina les assessoreries d'Orientació Personal i Jurídica (conflictes



acte central de la Setmana de Benvinguda d'enguany.

© Miguel Lorenzo

Mentors. Tutoria entre iguals

Una de les iniciatives recents, impulsada per la Delegació d'Estudiants mitjançant el Servei d'Informació i Dinamització, ha estat el programa «Mentors. Tutoria entre iguals» per a estudiants de primer i per a estudiants *incoming*.

En la primera fase d'aquest programa participen les facultats de Ciències Biològiques, de Dret, d'Economia, de Farmàcia, de Filologia, Traducció i Comunicació, de Fisioteràpia, de Geografia i Història, de Medicina i Odontologia i de Psicologia. Tant en la formació com en el desenvolupament del programa hi ha implicat el professorat d'aquests centres, que dota els mentors d'eines i de recursos per a la tutoria entre iguals. En el curs de formació del programa han participat més de dos-cents estudiants de grau de la Universitat de cursos superiors que seran els encarregats de tutoritzar els seus companys i companyes de primer curs.

La tutoria entre iguals en l'ensenyament universitari és una estratègia d'orientació acadèmica que facilita l'adaptació i la promoció dels estudiants de nou ingrés i articula el trànsit entre l'ensenyament secundari i la Universitat. Al seu torn, els estudiants mentors desenvolupen tant habilitats instrumentals per a l'aprenentatge com sistèmiques i interpersonals, a més de rebre un reconeixement acadèmic en crèdits ECTS dins el seu pla d'estudis.

acadèmics, vivenda, etc.); i assessora en matèria d'accés a la universitat i estudis superiors. També coordina el programa Mentors. Tutoria entre iguals.

- Àrea de Participació, Dinamització i Formació: gestiona ajudes i programes de suport als estudiants; promou la participació, l'associacionisme i el voluntariat; dinamitza socioculturalment, organitza la Setmana de Benvinguda de la Universitat i gestiona programes de formació com ara La Nau dels Estudiants i les Estudiantes i les escoles d'estiu La Nau dels xiquets i les xiquetes i La Nau Jove.

Pel que fa a la ubicació, el nou Servei d'Informació i Dinamització optimitzarà tant els espais de què es disposava, com els recursos materials i humans i, d'aquesta manera, mantindrà la presència als tres campus universitaris. ■

Campus Científic d'Estiu VLC/CAMPUS

Amb l'objectiu de potenciar les capacitats dels alumnes d'ESO i de batxillerat que demostren unes habilitats especials en l'àmbit científicotecnològic i d'estimular-los en un moment clau per a la tria d'estudis, el Ministeri d'Educació i la Fundació Espanyola de Ciència i Tecnologia (FECYT), van engegar ara fa dos anys el projecte «Campus Científics d'Estiu».

Rafael Crespo
 Coordinador del Campus Científic VLC/CAMPUS

Aquesta iniciativa, que té la col·laboració de l'Obra Social «la Caixa», es desenvolupa dins el context dels campus d'excel·lència internacional i regional, i el curs 2010-2011, primer any de vigència del Campus d'Excel·lència Internacional VLC/CAMPUS, conjunt entre la Universitat de València i la Universitat Politècnica de València, les dues universitats aconseguiren celebrar el seu primer Campus Científic d'Estiu.

Repartits en les dues quinzenes del mes de juliol, els alumnes seleccionats de quart d'ESO i de primer de batxillerat estigueren en contacte amb la investigació i intervingueren, en sessions matinals, en dos projectes d'acostament científic, per triar entre quatre, especialment dissenyats per a ells per professorat d'universitat i professorat d'ensenyament secundari. Els projectes entre els quals podien elegir foren *Matemàtiques, criptografia i codis: com usar les matemàtiques per a entendre'ns; Un viatge fantàstic amb els peus en la física; Tecnologia i física mèdiques: la innovació al servei de la medicina; i La química: una font inesgotable de solucions per a la salut i el benestar*, i tingueren lloc als campus de Blasco Ibáñez i Burjassot. Les vesprades es reservaren per a accions de caràcter transversal adreçades a tot el grup: quatre tallers d'iniciació científica *Invenció, Treball en equip, Tractament de dades i Modelització*, i diverses activitats culturals i de divulgació entre els quals hi hagué visites al Centre Cultural La Nau i a la Biblioteca Històrica així com també un recorregut guiat pel Parc Científic de la Universitat de València a Paterna.

Al final de cada quinzena, els grups feren una exposició on mostraren el treball realitzat i l'aprofitament aconseguit. L'avaluació realitzada tant al professorat com a l'estudiantat mostra el tarannà positiu d'aquesta primera experiència, que hauria de repetir-se en propers estius perquè fomenta les vocacions científiques dels més joves. ■



Les xifres

Prop de 7.500 alumnes de quart curs d'ESO i de primer de batxillerat amb una nota mitjana igual o superior a 7,5 demanaren aquest estiu una de les 1.200 places per als campus científics de tot l'estat espanyol. Les 60 places del campus científic de la Universitat de València es cobriren amb estudiants majoritàriament de fora de la Comunitat Valenciana amb un expedient acadèmic superior al 9.

Els assistents es repartiren en les dues quinzenes del mes de juliol, 30 estudiants de quart d'ESO (27 xiques i 3 xics) la primera quinzena de juliol i 30 estudiants de primer de batxillerat (18 xiques i 12 xics) la segona.



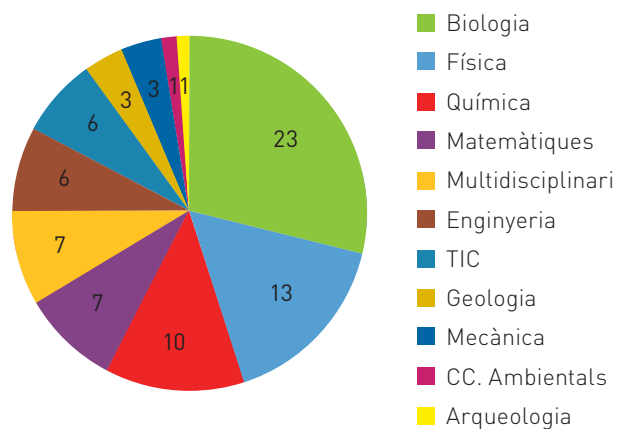
1_L'Umbracle del Jardí Botànic va ser l'escenari de l'acte d'inauguració del primer torn del Campus Científic d'Estiu VLC/CAMPUS.

2 i 3_Estudians que participaren aquest estiu en el projecte La química: una font inesgotable de solucions per a la salut i el benestar.



Durant catorze dies del mes de juliol cada estudiant va participar en dos projectes científics diferents dels quatre que cada campus oferia. Tot seguit es pot veure la distribució per àrees dels 80 projectes duts a terme en els 20 campus científics de l'Estat espanyol en els quals participaren un total de 1.200 alumnes.

Distribució de projectes per àrees



Les dades han estat extretes de l'article col·lectiu «Foment de l'interès per la química a través dels campus científics d'estiu: L'Experiència del VLC/CAMPUS» que s'ha presentat aquest mes de novembre a Barcelona en les IV Jornades sobre l'Ensenyament de la Química.

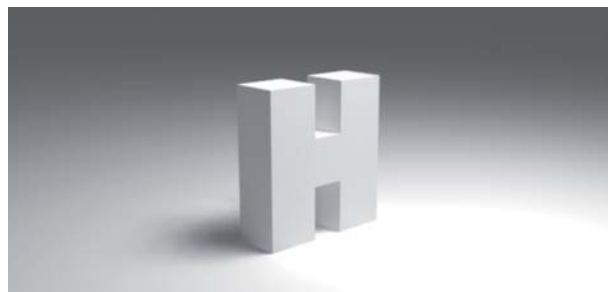
H CAMPUSHABITAT5U

Un projecte sobre hàbitat i territori, impulsat per les cinc universitats valencianes públiques, ha aconseguit el segell de campus d'excel·lència internacional atorgat pel Ministeri d'Educació. CAMPUSHABITAT5U és el segon projecte d'excel·lència internacional en què participa la Universitat de València. El primer, VLC/CAMPUS, es du a terme juntament amb el Consell Superior d'Investigacions Científiques i la Universitat Politècnica de València.

Redacció

La proposta conjunta de les universitats del sistema universitari públic valencià (SUPV) es va presentar amb el lema «Unim excel·lència, millorem l'hàbitat, reactivem el benestar» al Museu Reina Sofia de Madrid el propassat mes d'octubre, on va competir amb altres 16 projectes. Aquesta iniciativa va aconseguir el màxim import que s'atorgà en la convocatòria, set milions d'euros, i és l'única a l'estat espanyol relacionada amb l'hàbitat i el territori.

El projecte s'articula sobre quatre grans àrees d'actuació: planificació i gestió del territori, millora de l'espai social, edificació i llar. La finalitat és esdevenir l'impuls d'un procés de creixement intel·ligent, sostenible i integrador que ajude a desenvolupar un model equilibrat i coherent socialment i que genere alhora noves oportunitats econòmiques. D'altra banda, també pretén contribuir a fer del territori valencià un punt de referència internacional acadèmic i científic dins l'Arc Mediterrani Europeu. En aquest sentit caldria afegir que, a més de les cinc universitats públiques valencianes –la Universitat d'Alacant, la Universitat Jaume I de Castelló, la Universitat Miguel Hernández d'Elx, la Universitat Politècnica de València i la Universitat de València–, aquesta iniciativa té el suport



d'altres agents com ara el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), la Xarxa d'Instituts Tecnològics de la Comunitat Valenciana (REDIT), empreses i grups empresarials del sector de l'hàbitat i el territori, i institucions i ajuntaments de les principals ciutats del País Valencià.

La implicació de totes les universitats valencianes i del conjunt d'agents socials abans esmentats fan del projecte una eina integradora i interdisciplinària que busca millorar l'entorn i reactivar el benestar social mitjançant la recerca i la innovació, i en conseqüència millorar també l'ocupabilitat dels futurs titulats universitaris i del conjunt de la societat valenciana. ■



Física, al rànquing de Xangai

La Facultat de Física de la Universitat de València és l'únic centre universitari espanyol que es troba entre els 100 primers del món segons el rànquing internacional publicat per la Universitat de Xangai. Concretament es troba en la posició 76 del rànquing mundial *ex aequo* amb altres 26 centres universitaris, posició que repeteix per segon any consecutiu.

La Universitat Jiao Tong de Xangai elabora des de 2003 aquest rànquing que avalua les 500 millors universitats del món en base a aspectes com ara la quantitat i la qualitat de la producció científica. A més d'establir una classificació global, en 2007 el rànquing va ser ampliat a cinc grans àrees, i en 2009, a cinc àrees més restringides: matemàtiques, química, física, ciències de computació i economia i finances.

.....

Actualització científica per al professorat

Dins de la tretzena edició de la Setmana de la Ciència i la Tecnologia de la Universitat de València hi ha una proposta destinada específicament al professorat de secundària i de batxillerat que anualment impulsa la Càtedra de Divulgació de la Ciència de la Universitat de València, amb el patrocini d'altres entitats. Es tracta de la Jornada d'Actualització Científica que enguany es desenvolupa al llarg del matí del dissabte 19 de novembre, a l'Octubre Centre de Cultura Contemporània. L'objectiu d'aquesta iniciativa de divulgació, que coordina Juli Peretó, del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular de la Facultat de Ciències Biològiques de la Universitat de València, és actualitzar els coneixements sobre l'evolució humana del professorat de nivells preuniversitaris i afavorir el debat sobre temes evolutius actuals amb especialistes i investigadors.

La inscripció s'ha de fer a www.uv.es/incorporaciouv/cooperacio, un web on també es pot obtenir informació sobre les diverses activitats com ara olimpíades, tallers i pràctiques de laboratori que cada curs ofereixen els diversos centres i serveis de la Universitat de València.

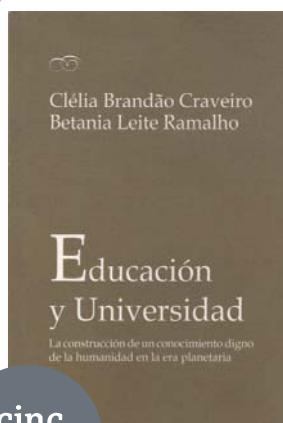
www.uv.es/incorporaciouv/cooperacio



Una iniciativa pionera sobre les relacions de gènere

A partir d'aquest curs, els estudiants de grau de la Universitat de València poden triar una assignatura sobre relacions de gènere, una iniciativa totalment nova en l'àmbit de les universitat espanyoles. Qualsevol alumne matriculat en un grau la pot cursar i incorporar-la al seu expedient acadèmic per un valor de 6 crèdits ECTS. Per als estudiants de grau de les branques de Ciències i d'Enginyeria i Arquitectura hi ha l'assignatura *Relacions de gènere, ciències, tecnologia i societat*; els de la branca d'Arts i Humanitats disposen de *Relacions de gènere, pensament, història i societat*; al seu torn, s'ha ofert als de Ciències de la Salut *Relacions de gènere, salut i societat* i, finalment, els qui cursen un grau vinculat a la branca de Ciències Socials i Jurídiques es poden matricular en *Relacions de gènere, polítiques, ciutadania i societat*. Aquestes 4 assignatures tenen un contingut troncal comú que es completa amb una part més específica adaptada a l'àrea de coneixement a què està adscrit el grau que cursa l'estudiant. Les assignatures s'imparteixen durant el segon quadrimestre i es proposa una docència semipresencial d'un total de 14 sessions repartides en dues hores setmanals més una altra part de formació en línia.

L'Institut Universitari d'Estudis de la Dona de la Universitat de València és el responsable de l'organització i gestió d'aquesta proposta formativa que permetrà, des d'ara, que les persones amb formació universitària incorporin al seu currículum formatiu els estudis de gènere.



cinc cèntims

«Connectar l'educació al món del treball exigeix, doncs, que els processos acadèmics s'orienten en els seus cursos concrets cap a la preeminència de l'adquisició i del desenvolupament d'hàbits d'investigació, enfront de l'adquisició acumulativa d'informació, amb la finalitat que es faça palès en acabar els estudis no només la capacitat de disposar d'un pensament analític i abstracte, sinó també de la flexibilitat del raciocini per a entendre, administrar i projectar situacions noves...»

Clélia Brandão i Betania Leite

Educación y Universidad. La construcción de un conocimiento digno de la humanidad en la era planetaria.

Publicacions de la Universitat de València i CEIC Alfons el Vell, 2011, 48 p.



Crear. Cómo se desarrolla una mente creativa

Matteo Corradini

Col·lecció «Didàctica de las operaciones mentales». Editorial Narcea i Ministerio de Educación, Madrid, 2011, 109 p.

Aquest és el segon volum d'una col·lecció que tracta de les operacions mentals de les quals difícilment pot prescindir un sistema educatiu. Així, l'autor aprofundeix, en aquestes pàgines, en els mecanismes de desenvolupament de les ments creadores, arguint que crear no és una activitat privilegiada d'un grapat d'elegits sinó una operació mental en la qual es pot educar els adolescents. Destrucció, creació i ideació són tres dels puntals en què se sustenta el llibre que, després d'una exposició teòrica sobre què significa crear, recull una selecció de projectes, a manera d'aplicació pràctica, de l'operació mental estudiada.



Leyendo Fedón

Francisco Caballero

Col·lecció «Educació. Laboratori de materials». Publicacions de la Universitat de València, València, 68 p.

Aquesta publicació està destinada principalment als qui es volen preparar l'accés a la universitat per a majors de 25 anys i necessiten materials per entendre millor els textos de Plató i preparar la prova de filosofia. *Leyendo Fedón* segueix l'estructura d'un quadern didàctic on s'encabeixen, entre altres continguts, uns apunts sobre la filosofia de Plató i una guia de lectura. Aquest material es completa amb els models d'exàmens de filosofia de les proves d'accés per a majors de 25 anys dels darrers sis anys.



Un título para las clases medias. El instituto de bachillerato Lluís Vives de Valencia, 1859-1902

Carles Sirera

Col·lecció «Història». Publicacions de la Universitat de València, València, 369 p.

L'estudi de Sirera, sobre l'Institut Lluís Vives en la segona meitat del segle XIX, qüestiona algunes de les idees més arrelades en la història de l'educació recent, com ara que el batxillerat estiguera reservat quasi exclusivament a les classes més benestants o que gaudira d'un percentatge molt baix de fracàs escolar. El llibre és el resultat d'una tesi fruit d'una recerca a fons que pretén conèixer el paper que va exercir l'ensenyament en el procés de configuració de la classe mitjana i està dedicat al treball esforçat del professorat de l'ensenyament públic.



Milloringlix. Nanollicions d'anglès per a supervivents

Carles Roca-Font i Salvador Macip

Col·lecció «Bromera Actual». Edicions Bromera, Alzira, 2011, 176 p.

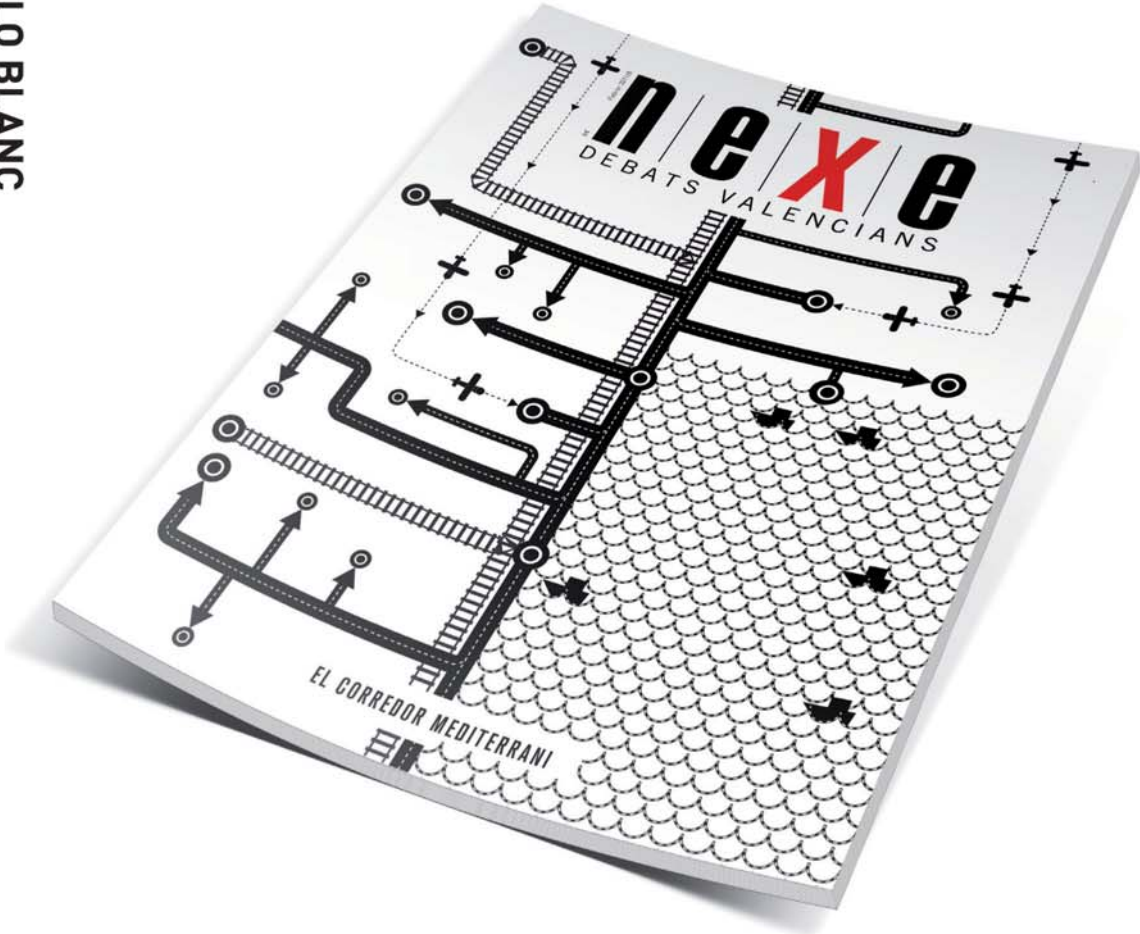
Un recull de trucs, expressions, recursos i frases fetes per millorar l'anglès són la base d'aquest llibre que resultarà molt interessant per dinamitzar les classes d'anglès a les aules de secundària. Aquestes nanollicions, com les anomenen els autors, ordenades per capítols, són una adaptació, en format de llibre imprès, del mètode emprat al bloc www.milloringlix.org, on moltíssims aprenents d'anglès milloren la competència comunicativa. *Milloringlix* és una proposta divertida i, a sobre, molt pràctica.

TLB

TIRANT LO BLANC

nexe

DEBATS VALENCIANS



Número 8, a la venda!

EL CORREDOR MEDITERRANI

Amb articles d'Inmaculada Rodríguez-Piñero, Mario Flores, Lluís Recoder, Joaquim Nadal, José Vicente Morata, Miquel Valls, Josep V. Colomer, Josep V. Boira, Ferran Villalonga, Vicent Flor, Yolanda Parrado i Senén Florensa.

Entra a la web
www.revistanexe.com

www.tirant.org
www.fundacionexe.org



www.uv.es/revistafutura

FUTURA

VNIVERSITAT
DE VALÈNCIA